



**Diagnoza stanu**  
**Miasta i Gminy Skała**  
opracowana w ramach prac nad  
**Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Skała**  
na lata 2025-2035

Skala, luty 2025 r.

## Spis treści

1. Wstęp .....	4
2. Obszar społeczny.....	7
Demografia .....	7
Edukacja .....	13
Kultura .....	16
Sport, rekreacja .....	16
Ścieżki i szlaki turystyczne .....	17
Zdrowie.....	19
Organizacje pozarządowe .....	19
Polityka społeczna .....	22
Bezpieczeństwo .....	22
Mieszkalnictwo.....	23
3. Obszar gospodarczy.....	25
Przedsiębiorczość .....	25
Rynek Pracy .....	26
Rolnictwo.....	28
Strefa Aktywności Gospodarczej.....	28
Sytuacja budżetowa gminy.....	29
Współpraca.....	33
4. Obszar przestrzenny (przestrzeń, środowisko i infrastruktura).....	36
Zagospodarowanie przestrzenne .....	36
Obszary chronione .....	38
Wody .....	40
Ojcowski Park Narodowy .....	43
Dłubiański Park Krajobrazowy.....	43
Drogi .....	43
Transport .....	44
Wodociągi.....	45

Kanalizacja .....	45
Energia.....	45
Niska emisja.....	46
Telekomunikacja.....	46
Lasy.....	47
Odpady .....	47
Zabytki .....	47
5. Gmina Skała na tle Powiatu Krakowskiego .....	49
6. Gmina Skała na tle gmin Województwa Małopolskiego .....	57
7. Obszary o znaczeniu strategicznym .....	59
Obszary Strategicznej Interwencji.....	59
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego .....	61
Obszary rewitalizacji.....	62
8. Dane porównawcze .....	63
Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy.....	63
Syntetyczny wskaźnik rozwoju gminy Skała .....	69
9. Zrealizowane projekty .....	71
10. Wieloletnia prognoza finansowa.....	77
11. Podsumowanie .....	79
Obszar społeczny.....	79
Obszar gospodarczy.....	80
Obszar przestrzenny (przestrzeń, środowisko i infrastruktura).....	81
12. Źródła danych .....	83

# 1. Wstęp

Niniejsza diagnoza została opracowana w ramach prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Skała na lata 2025-2035.

Główne źródła informacji wykorzystane w pracach nad Diagnozą to:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego (w tym: Bank Danych Lokalnych, Bank Danych Regionalnych, Statystyczne Vademecum Samorządowca),
- portal statystyczny Polska w Liczbach,
- Raport Związku Miast Polskich - Monitor Rozwoju Lokalnego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skała (2023),
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- dane własne Urzędu Miasta i Gminy Skała.

Diagnoza została przeprowadzona w trzech komplementarnych obszarach:

**Obszar społeczny**

**Obszar gospodarczy**

**Obszar przestrzenny**



Zastosowano podejście koncentrujące się na prezentacji zasobów gminy i jej działań w każdym z obszarów.

W ramach diagnozy przeanalizowano także sytuację Gminy Skała na tle innych gmin z powiatu krakowskiego oraz dokonano przeglądu danych porównawczych dla Gminy Skała z zastosowaniem metodologii Śleszyńskiego.

Gmina Skała jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części Polski, w północno-zachodniej części województwa małopolskiego w powiecie krakowskim.

Gmina Skała leży przy północnej granicy powiatu krakowskiego, w odległości 21 km od Krakowa, 24 km na wschód od Olkusza, 20 km na południe od Wolbromia i 17 km na zachód od Słomnik.

### Gmina Skała – lokalizacja



Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skała (2023)

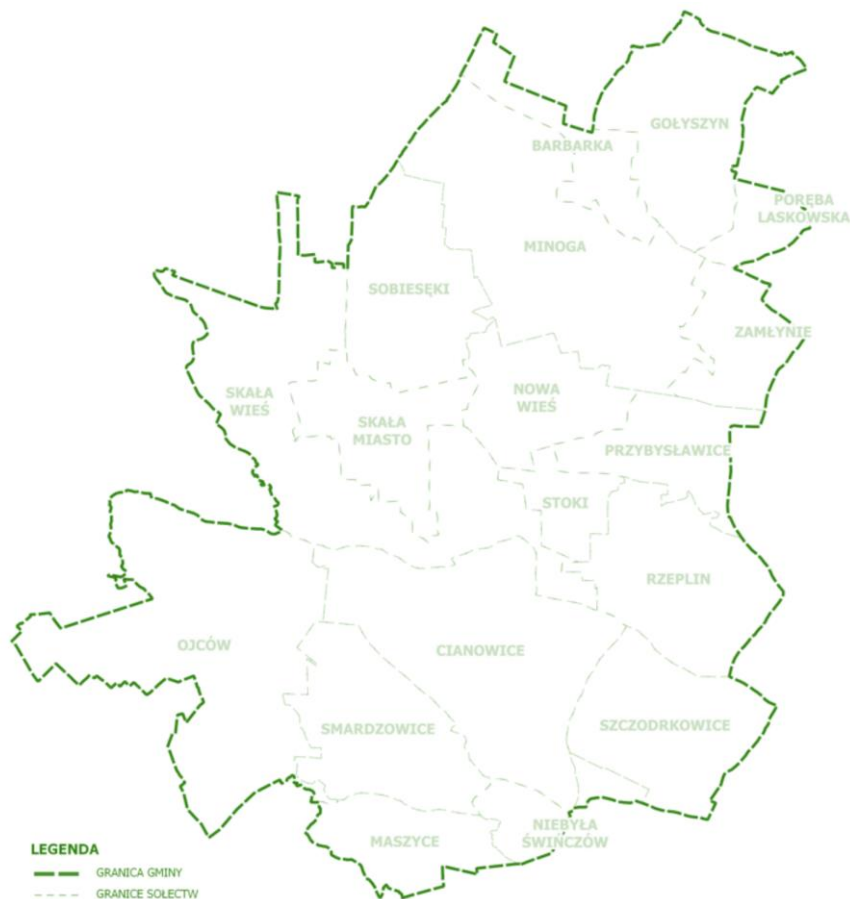
Całkowita powierzchnia gminy Skała to 7 493 ha, co stanowi prawie 0,5% powierzchni Województwa Małopolskiego i 6 % powierzchni Powiatu Krakowskiego.

Gmina sąsiaduje z siedmioma innymi gminami: od północy z gminami Gołcza (powiat miechowski) i Trzyciąż (powiat olkuski), od wschodu z gminą Iwanowice, od południa z gminą Zielonki, od zachodu z gminami Wielka Wieś, Jerzmanowice-Przebinia i Sułoszowa.

W skład gminy wchodzi 17 sołectw: największe to Skała (1145,6 ha; 3 753 mieszkańców), kolejne: Ojców (967,1 ha; 174 mieszkańców), Minoga (864,6 ha; 419 mieszkańców), Cianowice (785,7 ha; 1 411 mieszkańców), Gołyszyn (461,5 ha; 267 mieszkańców), Rzeplin (448,9 ha; 530 mieszkańców), Sobiesęki (426,5 ha; 389 mieszkańców), Smardzowice (424,4 ha; 661 mieszkańców), Szczodrkowice (419,9 ha; 739 mieszkańców), Nowa Wieś (281,5 ha; 276 mieszkańców), Przybysławice (253,1 ha; 281 mieszkańców), Zamłynie (218,5 ha; 161 mieszkańców), Maszyce (234,5 ha; 425 mieszkańców), Barbarka (191,7 ha; 228 mieszkańców), Niebyła-Świńczów (133,0 ha; 294 mieszkańców), Stoki (127,6 ha; 117 mieszkańców), Poręba Laskowska (98,3 ha; 166 mieszkańców).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r., na terenie Gminy Skała zameldowanych było 10 581 osób (10 371 na pobyt stały i 210 na pobyt czasowy), w tym 5 176 stanowiły kobiety, a 5 207 mężczyźni. Gęstość zaludnienia to 146 osób na km<sup>2</sup>.

## Sołectwa Gminy Skąła



Źródło: Studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skąła (2023).

Gmina Skąła jest położona na południowej części Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej (w granicach Wyżyny Olkuskiej).

Południowo – zachodnią część gminy zajmuje Dolina Prądnika, chroniona w ramach Ojcowskiego Parku Narodowego, który stanowi ponad 16 % powierzchni gminy (1 223 ha). Na terenie Gminy Skąła znajduje się także fragment Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego.

Klimat gminy Skąła charakteryzuje się łagodnymi warunkami termicznymi o wyrównanym przebiegu temperatur, rzadkich przymrozkach i mgłach, ale o silnych wiatrach, z wyjątkiem Doliny Prądnika w której obserwuje się duże amplitud temperatur oraz częste przymrozki i mgły.

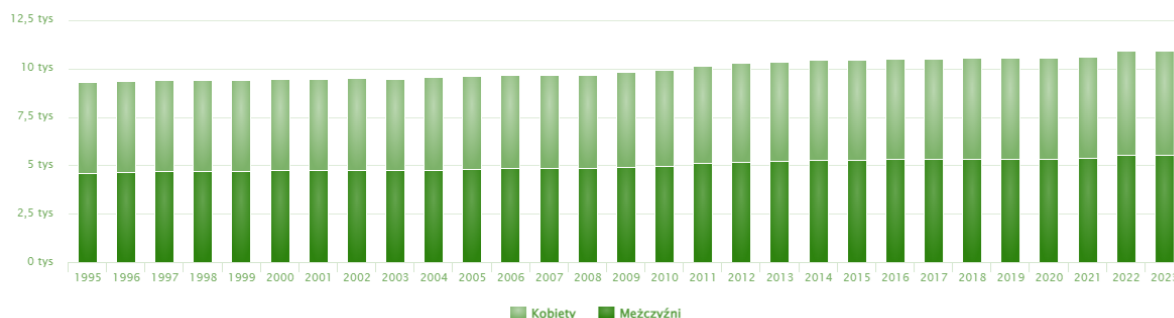
Średnia roczna temperatura powietrza, waha się od 7,8°C do 8,5°C, okres bezprzymrozkowy wynosi 155 dni, okres wegetacyjny wynosi 222 dni, suma rocznych opadów atmosferycznych, wynosi od 580 do 900 mm.

## 2. Obszar społeczny

### Demografia

Gmina Skała ma 10 948 mieszkańców, z czego 49,4% stanowią kobiety, a 50,6% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców wzrosła o 15,1%.

#### Populacja gminy Skała w latach 1995 – 2023



Źródło: GUS, 2024

Średni wiek mieszkańców wynosi 40,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców Polski.

Jednostka administracyjna	Wiek mieszkańców (2023)
Gmina Skała	40,4 lat
Województwo Małopolskie	41,2 lat
Polska	42,1 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

27,4% mieszkańców gminy Skała jest stanu wolnego, 59,9% żyje w małżeństwie, 5,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,4% to wdowy/wdowcy.

Jednostka administracyjna	Małżeństwa w 2022 na 1000 mieszkańców	Rozwody w 2022 na 1000 mieszkańców
Gmina Skała	3	0,7
Województwo Małopolskie	4,5	1,1
Polska	4,1	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

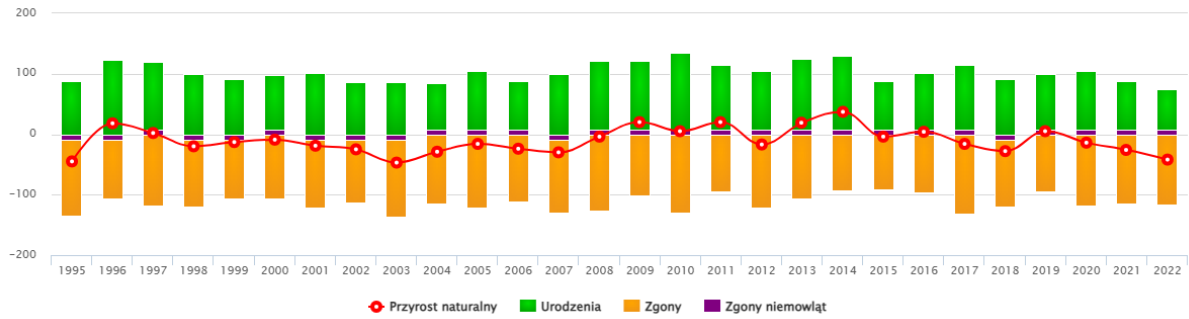
Gmina Skała ma ujemny przyrost naturalny - 3,83 na 1000 mieszkańców.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,87 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Jednostka administracyjna	Przyrost naturalny
Gmina Skała	- 3,8
Województwo Małopolskie	- 1,4
Polska	- 3,8

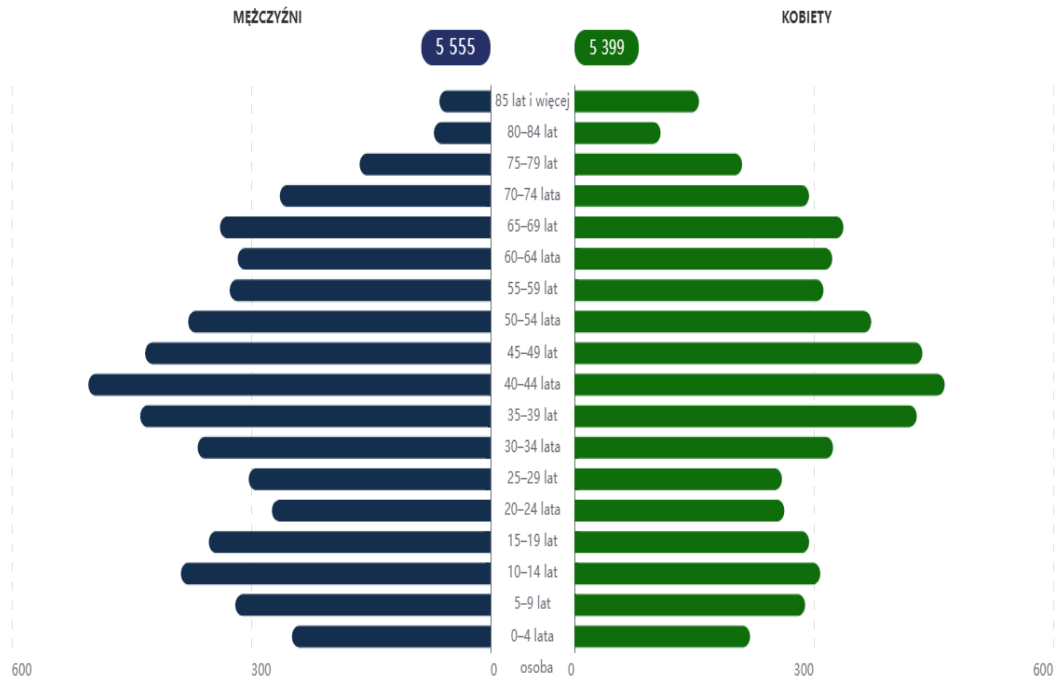
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

### Przyrost naturalny w Gminie Skała 1995 - 2022



źródło: GUS, 2024

### Piramida wieku 2023



źródło: GUS, 2024



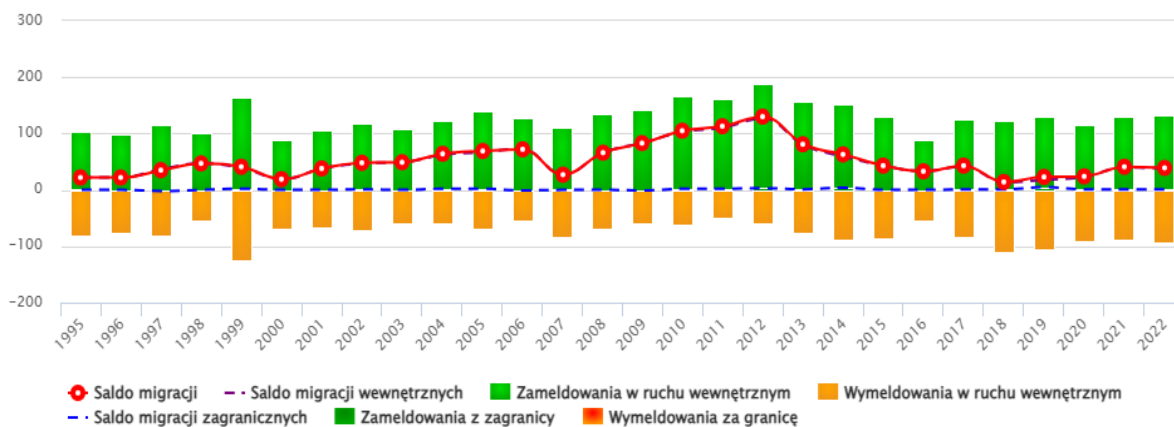
Jednostka administracyjna	Plodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat (2023)
Gmina Skała	33,3
Województwo Małopolskie	38
Polska	35,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednostka administracyjna	Zgony spowodowane chorobami układu krążenia (2023)	Zgony spowodowane nowotworami (2023)	Zgony spowodowane chorobami układu oddechowego (2023)
Gmina Skała	44,6%	25,6%	5,0%
Województwo Małopolskie	41,2%	25,4%	5,3%
Polska	36,0%	23,6%	6,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

### Migracje na pobyt stały w gminie Skała 1995-2022



źródło: GUS, 2024

### Współczynniki demograficzne – dane porównawcze (2023)

Jednostka administracyjna	Współczynnik dzietności ogólnej (1)	Współczynnik reprodukcji brutto (2)	Współczynnik dynamiki demograficznej (3)
Gmina Skała	1,24	0,61	0,87
Województwo Małopolskie	1,29	0,63	0,86
Polska	1,26	0,61	0,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

(1) Współczynnik dzietności ogólnej (Liczba dzieci, urodzonych przez przeciętną kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego, 15 - 49 lat)

(2) Współczynnik reprodukcji brutto (Średnia liczba córek urodzonych przez kobietę w wieku rozrodczym, 15 - 49 lat)

(3) Współczynnik dynamiki demograficznej (Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów)

### Prognoza demograficzna dla gminy Skąta 2025-2060 – liczba ludności

Płeć	Prognozowana liczba ludności - ogółem	Różnica	Prognozowana liczba mężczyzn	Prognozowana liczba kobiet
2025	10 821	-41	5 501	5 320
2026	10 798	-23	5 491	5 307
2027	10 815	17	5 493	5 322
2028	10 845	30	5 495	5 350
2029	10 845	0	5 485	5 360
2030	10 838	-7	5 479	5 359
2031	10 814	-24	5 480	5 334
2032	10 803	-11	5 477	5 326
2033	10 786	-17	5 472	5 314
2034	10 766	-20	5 467	5 299
2035	10 747	-19	5 464	5 283
2036	10 721	-26	5 453	5 268
2037	10 692	-29	5 447	5 245
2038	10 668	-24	5 444	5 224
2039	10 635	-33	5 432	5 203
2040	10 602	-33	5 419	5 183
2041	10 561	-41	5 401	5 160
2042	10 529	-32	5 391	5 138
2043	10 487	-42	5 379	5 108
2044	10 433	-54	5 357	5 076
2045	10 388	-45	5 338	5 050
2046	10 341	-47	5 319	5 022
2047	10 287	-54	5 301	4 986
2048	10 230	-57	5 275	4 955
2049	10 173	-57	5 249	4 924
2050	10 119	-54	5 225	4 894
2051	10 057	-62	5 201	4 856
2052	9 993	-64	5 176	4 817
2053	9 925	-68	5 148	4 777
2054	9 859	-66	5 113	4 746
2055	9 801	-58	5 088	4 713
2056	9 738	-63	5 054	4 684
2057	9 681	-57	5 029	4 652
2058	9 628	-53	5 005	4 623
2059	9 568	-60	4 974	4 594
2060	9 501	-67	4 940	4 561

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności na lata 2023-2060 (GUS, 2023)

## Prognoza demograficzna dla gminy Skąta 2025-2060 – liczba ludności w grupach wiekowych

Grupa wieku/ prognoza	Ogółem	0-17	18-59/64	60+/65+
2025	10 821	2 119	6 374	2 328
		19,6%	58,9%	21,5%
2030	10 838	1 928	6 448	2 462
		17,8%	59,5%	22,7%
2035	10 747	1 768	6 397	2 582
		16,5%	59,5%	24,0%
2040	10 602	1 698	6 118	2 786
		16,0%	57,7%	26,3%
2045	10 388	1 696	5 685	3 007
		16,3%	54,7%	28,9%
2050	10 119	1 707	5 228	3 184
		16,9%	51,7%	31,5%
2055	9 801	1 698	4 949	3 154
		17,3%	50,5%	32,2%
2060	9 501	1 652	4 836	3 013
		17,4%	50,9%	31,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności na lata 2023-2060 (GUS, 2023).

Prognozy demograficzne dla gminy zakładają ponad 10% spadek liczby mieszkańców, co na tle innych gmin z Małopolski zwłaszcza tych o wiejskim charakterze nie jest dużym spadkiem. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że dotychczasowe zmiany demograficzne nie potwierdzają tych prognoz. Rosnąca (wolno, ale stale) liczba mieszkańców jest dobrym prognostykiem utrzymania stabilności w obszarze demografii. Prognoza demograficzna GUS w swojej metodologii zakłada znaczące spadki liczby mieszkańców dla obszarów wiejskich, co w przypadku gminy Skąta jest prawdziwe, ale jednocześnie zjawisko to jest równoważone osadnictwem o charakterze podmiejskim – bliskość metropolii krakowskiej. Znacznie bardziej niepokojącym zjawiskiem jest szybkie tempo starzenia się społeczeństwa. Porównanie lat 2025 i 2060 w prognozie demograficznej wskazuje na wzrost o ponad 10 punktów procentowych odsetka osób w wieku poprodukcyjnym.

## Edukacja

### Sieć placówek edukacyjnych

Gmina ze względu na rozproszoną zabudowę prowadzi rozbudowaną sieć placówek edukacyjnych, która spełnia obecne potrzeby mieszkańców, generuje jednak znaczące koszty osobowe, jak i koszty utrzymania infrastruktury. Istotnym atutem gminy jest możliwość edukacji ponadpodstawowej w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych w Skale.

#### **Żłobki:**

Żłobek Samorządowy Bajka w Skale, ul. Tobolowa 16 – 16 dzieci

#### **Przedszkola:**

Przedszkole Samorządowe im. Hanny Zdzitowieckiej w Skale ul. Topolowa 16 – 146 dzieci

Przedszkole Niepubliczne Poziomka ul. Bohaterów Września 9 Skala – 24 dzieci

#### **Szkoły podstawowe:**

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Łokietka w Skale, ul. Topolowa 25 – 307 uczniów

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Błogosławionej Salomei w Skale, ul. Ks. Stanisława Połętka 32 - 170

Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości w Minodze, Minoga 12 206 uczniów

Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Cianowicach, Szkolna 30 – 230 uczniów

Szkoła Podstawowa im. Jama Brzechwy w Szczodrkowicach, Szczodrkowice 3 – 90 uczniów

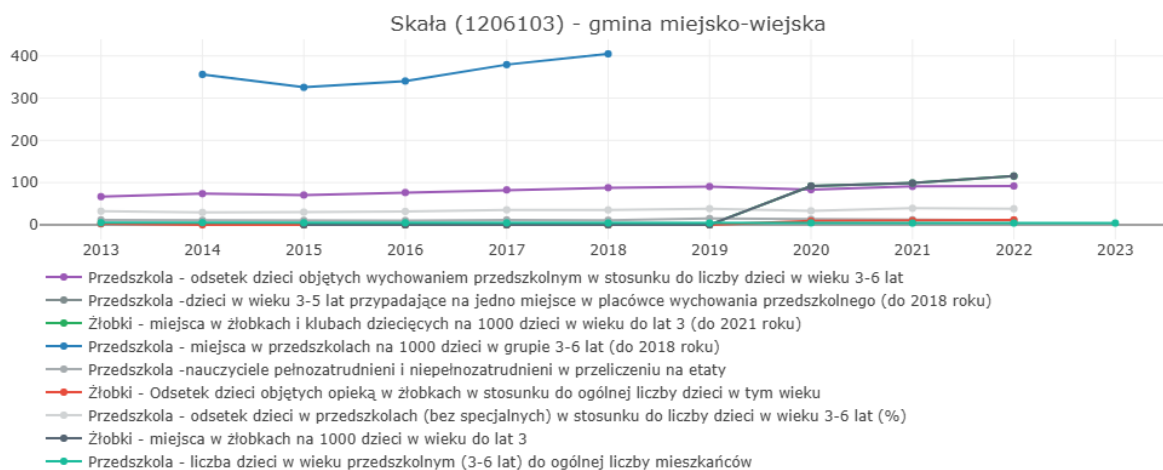
Szkoła Podstawowa w Smardzowicach im. Doktora Stanisława Niedzielskiego, Szkolna 15 – 102 uczniów

#### **Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Skale ul. Ks. Stanisława Połętka 30**

1. Liceum Ogólnokształcące dla młodzieży z Internatem, o profilach: wojskowo-policyjnym, wojskowym, strażacko-ratowniczym, humanistycznym, biologiczno-chemicznym – 159 uczniów

2. Technikum, o profilach: technik informatyk, technik logistyk, technik spedytor, technik organizacji turystyki – 221 uczniów

6. Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Skale sezonowo w okresie ferii i wakacji



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025).

Jednostka administracyjna	Wykształcenie podstawowe i gimnazjalne	Wykształcenie zasadnicze zawodowe	Wykształcenie średnie i policealne	Wykształcenie wyższe
Gmina Skała	13,8% K-13,3% M-13,1%	23,2% K-18,1% M-28,7%	33,2% K-33,5% M-32,8%	26,5% K-30,8% M-21,9%
Województwo Małopolskie	13,9	22,6%	34,2%	26,3%
Polska	15,3	21,2%	35,2%	25,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (2024).

Jednostka administracyjna	Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat	Uczniowie przypadający na jeden oddział w szkołach podstawowych
Gmina Skała	900	16,4
Województwo Małopolskie	929	16,7
Polska	927	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (2024).

Jednostka administracyjna	Współczynnik skolaryzacji Brutto (1)	Współczynnik skolaryzacji netto (2)
Gmina Skała	82,57	82,20
Województwo Małopolskie	95,57	94,75
Polska	95,96	94,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (2024).

(1) - Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat

(2) - Stosunek osób w wieku 7-12 lat uczących się w szkołach podstawowych do wszystkich osób w wieku 7-12 lat

### Wyniki egzaminu ósmoklasisty – dane porównawcze (GUS, 2024)

Jednostka administracyjna	Język polski	Matematyka	Język angielski
Gmina Skała	63%	67%	72%
Województwo Małopolskie	67%	59%	66%
Polska	61%	52%	66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (2024).

Skała	Język polski	Matematyka	Język angielski
Skała 2019	62,98%	48,33%	53,94%
Skała 2020	60,78%	50,22%	55,28%
Skała 2021	67,95%	56,78%	71,10%
Skała 2022	58,19%	62,08%	67,51%
Skała 2023	obszar miejski: 72% obszar wiejski: 73%	obszar miejski: 68% obszar wiejski: 62%	obszar miejski: 70% obszar wiejski: 70%
Skała 2024	obszar miejski: 60% obszar wiejski: 66%	obszar miejski: 66% obszar wiejski: 69%	obszar miejski: 76% obszar wiejski: 68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (2024).

Kluczowe wskaźniki edukacyjne dla Gminy Skała są analogiczne do średnich wojewódzkich i krajowych

## Kultura

Gmina Skała prowadzi Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Skale z dwoma filiami wiejskimi w Minodze i Smardzowicach.

Pozostałe placówki kultury to:

- Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale – prowadzi naukę gry na instrumentach muzycznych, naukę języków obcych, koła zainteresowań, organizuje imprezy regionalne, działalność turystyczną, wynajem Sali i sprzętu
- Muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego im. prof. W. Szafera w Ojcowie,
- Hala Widowiskowo-Sportowa w Skale,
- Świetlice/remizy OSP na terenach wiejskich.

W lecie funkcjonuje kino plenerowe. Oferta kulturalna obejmuje zajęcia aktywizacyjne skierowane głównie do dzieci i młodzieży oraz seniorów.

Gmina realizuje część zadań z zakresu kultury w ramach corocznych Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

## Sport, rekreacja

Kluczowe obiekty sportowe w gminie to:

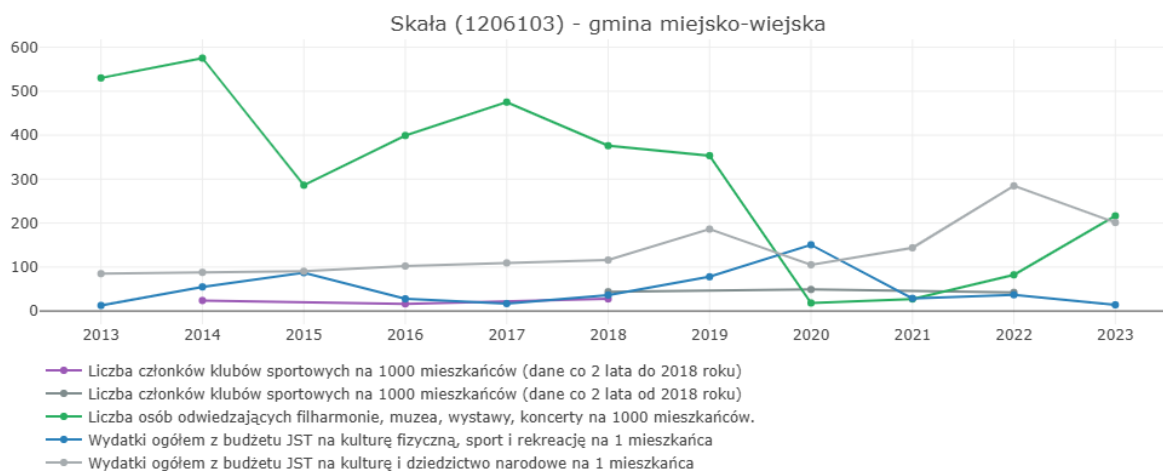
- Hala Widowiskowo - Sportowa w Skale (wyposażona hala sportowa wraz z trybunami na ok. 200 osób, siłownia, sala taneczna, 4 szatnie wraz prysznicami, boisko trawiaste, kort tenisowy oraz boiska do siatkówki i koszykówki),
- Stadion miejski w Skale oraz boisko sportowe "Orlik" w Skale,
- Kompleks sportowo-rekreacyjny w Cianowicach
- Stadion LKS " Maszycanka" Maszyce w Smardzowicach
- Kompleks sportowo-rekreacyjny w Rzeplinie
- Kompleks sportowo-rekreacyjny w Gołyszynie
- Teren rekreacyjny w Porębie Laskowskiej
- Otwarte Strefy Aktywności (przy ul. Topolowej 25 i przy ul. Bohaterów Września 42 w Skale oraz w Cianowicach przy stawie)

Na terenie gminy działają kluby i organizacje sportowe koncentrujące się na zajęciach dla dzieci i młodzieży:

- Klub Sportowy „Maszycanka”,
- Klub Sportowy Skalanka- Razem w kierunku przyszłości
- Klub Krate Kyokushin Skała,
- Fundacja ATIGA,
- Stowarzyszenie Grappling Kraków,
- Miejski Klub Sportowy „Skała 2004”.



Gmina realizuje część zadań z zakresu sportu w ramach corocznych Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwaju.pl/> - 2025).

## Ścieżki i szlaki turystyczne

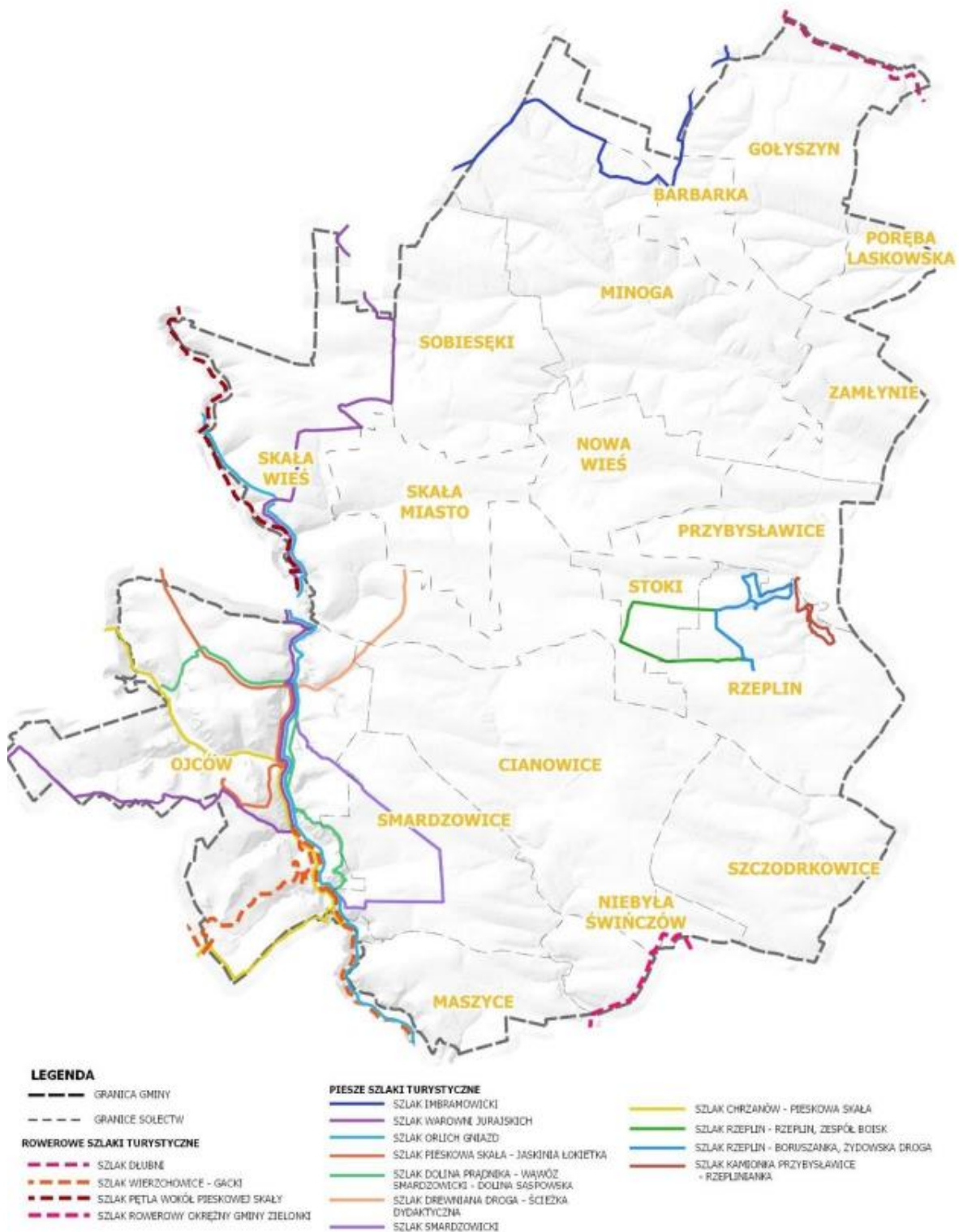
Piesze:

- Szlak Orlich Gniazd (Krowodrza Górka - Zamek Pilcza w Smoleń krzyżówka)
- Szlak Warowni Jurajskich im. Andrzeja Stróżeckiego (Rudawa PKP - Ośrodek Zespołu Parków Krajobrazowych woj. Śląskiego w Smoleniu)
- Pieskowa Skała - Jaskinia Łokietka
- Chrzanów - Pieskowa Skała
- Szlak Smardzowicki (Prądnik Korzkiewski - Sobótka (szl. ziel.) - Ojców centrum)
- Prądnik Korzkiewski - Sobótka (szl. ziel.) - Dolina Sąspowska
- Ścieżka dydaktyczna "Drewniana Droga" (Ojców centrum - Skała (szkoła))
- Rzeplin - Rzeplin, zespół boisk
- Rzeplin - Boruszanka, Żydowska Droga
- Kamionka Przybysławice – Rzeplinianka
- Szlak Imbramowicki (Las Dębowiec – Głanów)
- Sieć tras nordic-walking (Nordic Walking Park „Gmina Skała” - 3 pętle: zielona - 6,2 km; czerwona – 10,7 km i czarna 11,6 km)

Rowerowe:

- Szlak Dłubni
- Pętla wokół Pieskowej Skały (Wola Kalinowska szkoła - Wola Kalinowska szkoła)
- Wierzchowie – Gacki
- Szlak rowerowy okrężny gminy Zielonki

## Szlaki turystyczne na terenie gminy Skąta



Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skąta (2023)

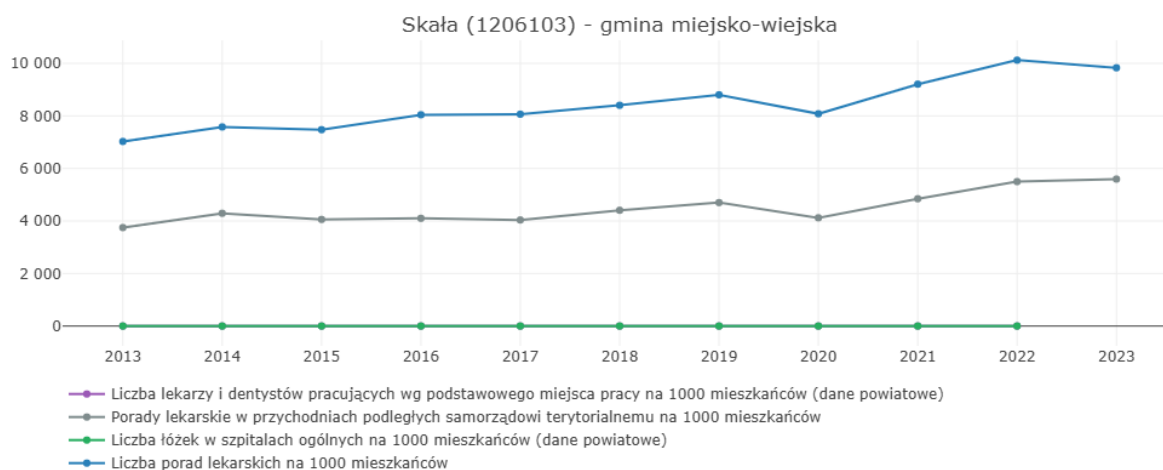
## Zdrowie

Na terenie gminy Skała funkcjonują 4 przychodnie lekarskie:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Rynek 8,
- Prywatna przychodnia w Skale, ul. Polna,
- Familia Medicina w Przybysławicach,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Słomnicka 69.

Na obszarze gminy mieszczą się cztery apteki.

Specjalistyczna i ambulatoryjna opieka zdrowotna są świadczone na rzecz mieszkańców w Krakowie.



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025).

## Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Skała funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Cianowic
- Stowarzyszenie Nasz Rzeplin
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa
- Stowarzyszenie Przyjaciół Skały
- Stowarzyszenie Opieki nad Zabytkami w Skale
- Stowarzyszenie Smardzowice
- LGD Jurajska Kraina
- LGD Nad Białą Przemszą
- Stowarzyszenie Winiarzy Jury Krakowskiej
- PTTK Oddział w Ojcowie
- Klub Seniora GROTA
- LKS Maszycanka Maszyce

- MKS SKAŁA 2004
- MLF (Międzygminna Liga Futsalu)
- Skalanka – Razem dla Przyszłości
- Stowarzyszenie Grappling
- Fundacja Leonardo
- Festiwale Ojcowskie

#### Ochotnicze Straże Pożarne

- OSP Skąła
- OSP Maszyce
- OSP Nowa Wieś
- OSP Szczodrkowice
- OSP Smardzowice
- OSP Cianowice
- OSP Rzeplin
- OSP Barbarka
- OSP Minoga
- OSP Gołyszyn
- OSP Sobiesęki
- OSP Przybysławice

#### Koła Gospodyń Wiejskich

- KGW Skąła
- KGW Maszyce
- KGW Nowa Wieś
- KGW Szczodrkowice
- KGW Smardzowice
- KGW Cianowice
- KGW Rzeplin
- KGW Barbarka
- KGW Minoga
- KGW Gołyszyn
- KGW Sobiesęki
- KGW Przybysławice

Gmina Skała co roku w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zleca do realizacji zadania publiczne w zakresie:

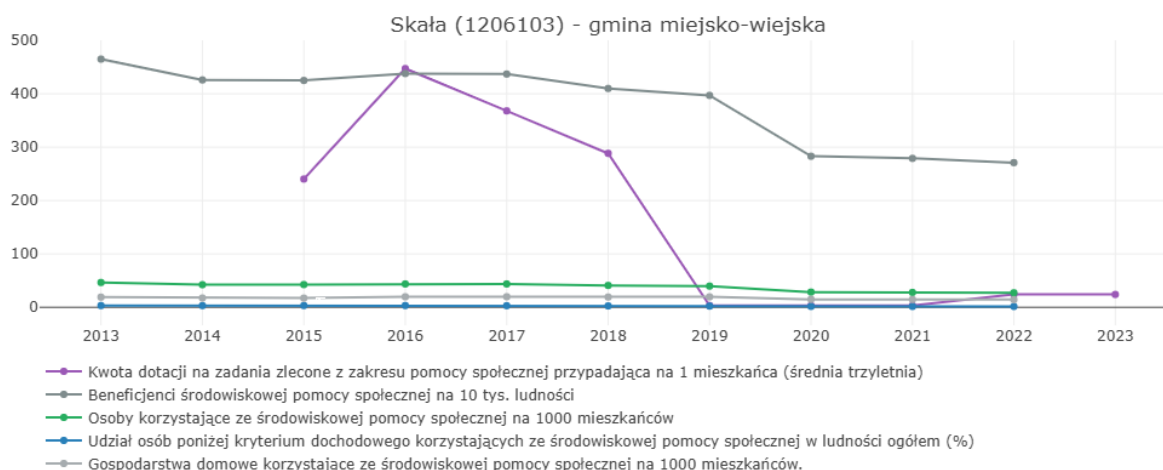
- Upowszechniania kultury fizycznej i sportu (organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, stwarzanie warunków do rozwoju różnych dyscyplin sportu i rekreacji, organizowanie i prowadzeniu szkolenia sportowego).
- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (organizowanie wydarzeń kulturalnych, warsztatów teatralnych, muzycznych, kultywowanie lokalnej tradycji regionu, opracowywanie i druk wydawnictw poświęconych walorom historycznym i kulturalnym regionu).
- Turystyka i krajoznawstwo (tworzenie, rozwój i promowanie produktów turystycznych, opracowywanie i druku wydawnictw promocji walorów turystycznych i krajobrazowych regionu, organizowanie wydarzeń związanych z turystyką, rozwój, renowacja i aktywizacja szlaków turystycznych, e) organizowanie wydarzeń związanych z rekreacją).
- Pomoc społeczna (realizacja wsparcia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej).
- Działalności na rzecz dzieci i młodzieży (wypoczynek dzieci i młodzieży, realizacja wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży).

Wysokość środków w budżecie Gminy Skała na rok 2025 planowanych na realizację Programu wynosi około 220 tys. złotych.

## Polityka społeczna

Działania z zakresu polityki społecznej prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale, przy ul. Szkolnej 4.

Na terenie gminy jest zlokalizowany Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów, Ojców 64 – jednostka pobytu stałego przeznaczona dla 81 mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie.



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025).

## Bezpieczeństwo

Komisariat Policji w Skale znajduje się przy ul. Langiewicza 6. W zakresie działań profilaktycznych Policja realizuje programy zapobiegania przestępczości i niedostosowaniu społecznemu, programy dotyczące bezpieczeństwa na drodze, przeciwdziałania agresji, przemocy i uzależnieniom.

Na terenie gminy jest zlokalizowanych 12 strażnic Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Skala, OSP Maszyce, OSP Nowa Wieś, OSP Szczodrkowice, OSP Smardzowice, OSP Cianowice, OSP Rzeplin, OSP Barbarka, OSP Minoga, OSP Gołyszyn, OSP Sobiesęki, OSP Przybysławice.

W 2022 roku w gminie Skala stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 108 przestępstw (9,91 przestępstw na 1000 mieszkańców) odnotowano. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości średnich dla województwa małopolskiego i Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców wynosi 69,00% i jest mniejszy od analogicznego wskaźnika dla województwa małopolskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla Polski.

Jednostka administracyjna	Przestępstwa na 1000 mieszkańców	w tym przestępstwa kryminalne na 1000 mieszkańców	w tym przestępstwa przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców
Gmina Skała /pow. krakowski	9,91	5,41	3,95
Województwo Małopolskie	21,90	12,25	10,41
Polska	22,81	12,98	11,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

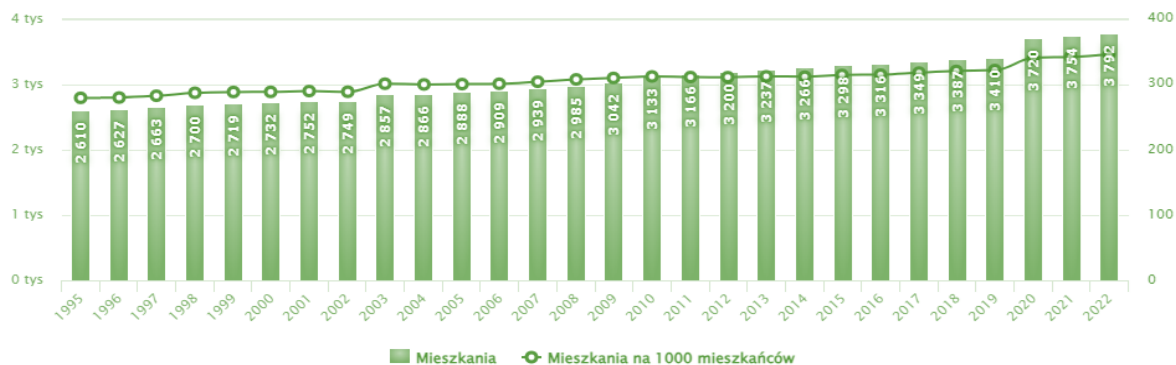
Jednostka administracyjna	Wykrywalność przestępstw	Wykrywalność przestępstw kryminalnych	Wykrywalność przestępstw przeciwko mieniu
Gmina Skała/ pow. krakowski	69%	65%	38%
Województwo Małopolskie	75%	71%	56%
Polska	71%	63%	51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

## Mieszkalnictwo

W Gminie Skała dominuje indywidualne budownictwo mieszkaniowe. W ostatnich latach najintensywniej rozwija się ono w miejscowościach: Cianowice Duże, Skała i Rzeplin. Dokumenty przestrzenne warunkują dalszy rozwój zabudowy mieszkaniowej, a drastyczny wzrost cen mieszkań w Krakowie oraz poprawiająca się komunikacja (m.in. dzięki trasie wolbromskiej, północnej obwodnicy Krakowa) pomiędzy Krakowem a Skałą, sprawiają, że teren gminy Skała stanowi atrakcyjną lokalizację dla nowych mieszkańców.

### Liczba mieszkań w gminie Skała w latach 1995 - 2022



Źródło: GUS (2024)

Jednostka administracyjna	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania m <sup>2</sup>	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę m <sup>2</sup>	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu
Gmina Skała	102,2	35,4	4,72
Województwo Małopolskie	80,60	31,0	3,98
Polska	75,30	31,10	3,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zasobie mieszkaniowym Gminy Skała są 23 lokale mieszkalne, w tym 2 lokale wolne - wymagające remontu.



### 3. Obszar gospodarczy

#### Przedsiębiorczość

##### Pracujący według sektorów ekonomicznych:

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 14,3%

Przemysł i budownictwo – 34,9%

Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja- 29,1%

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – 0,8%

Pozostałe – 20,9%

##### Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON 2009-2023



Źródło: GUS (2024)

##### (2023) Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON – 1 263

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 12

Przemysł i budownictwo - 298

Pozostała działalność – 953

Podmioty nowo zarejestrowane w gminie Skała w 2023 roku – 87

Podmioty wyrejestrowane w gminie Skała w 2023 roku – 43

##### (2023) Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (<250 zatrudnionych) 1 263

Mikro-przedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych) 1 233

Małe przedsiębiorstwa (10-49 zatrudnionych) 26

Średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych) 4

##### Formy prawne

Spółdzielnie ogółem - 2

Spółki handlowe ogółem - 66 (w tym 56 to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością)

Spółki cywilne ogółem – 52

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 1 020

## Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle 227  
Budownictwo 189

Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 98

Transport i gospodarka magazynowa 78

Przetwórstwo przemysłowe 77

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna 71

Informacja i komunikacja 59

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca 53

Pozostała działalność 47

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi 44

Edukacja 28

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa 20

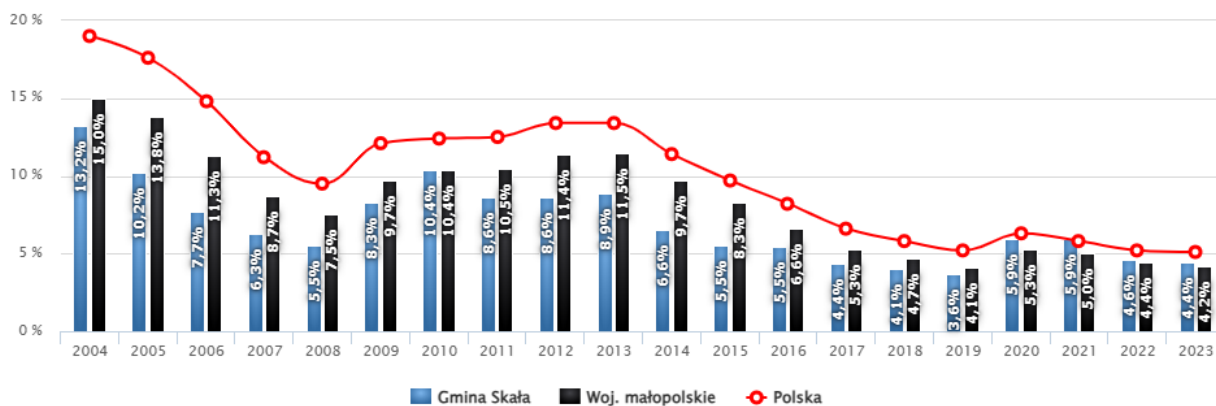
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją 14

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 11

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości 4

## Rynek Pracy

### Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Skała 2004 – 2023



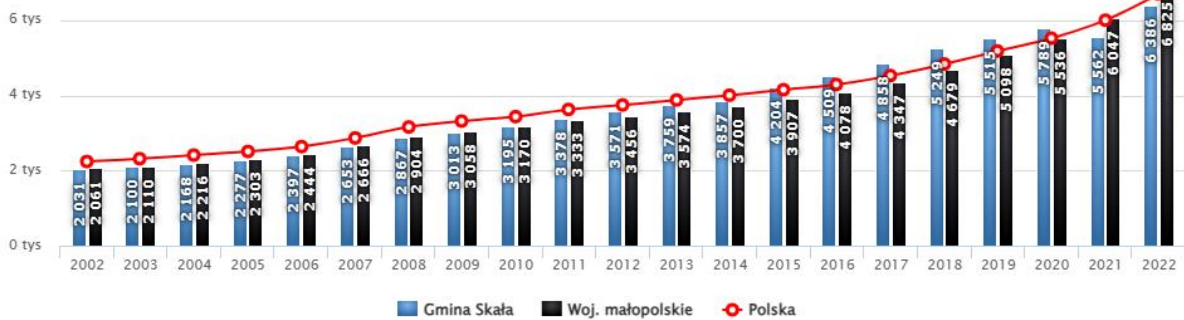
Źródło; GUS (2024)

Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Jednostka administracyjna	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Skała w zł. (2022)
Gmina Skała	6 386,00
Województwo Małopolskie	6 825,00
Polska	6 706,00

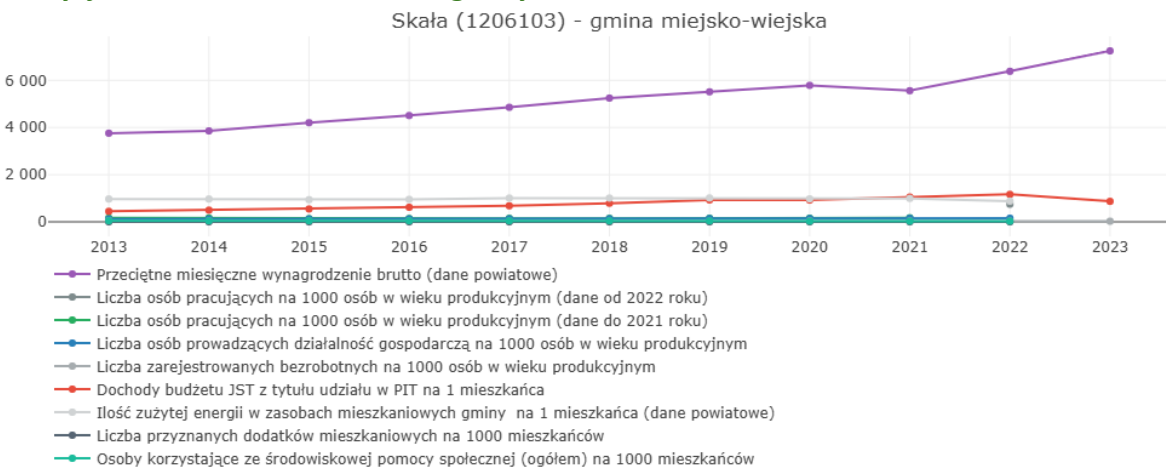
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

## Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Skała w zł.



Źródło: GUS (2024).

## Kondycja finansowa mieszkańców gminy



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025).

## Produkcyjne grupy wieku:

Wiek przedprodukcyjny – 20,5% (w tym dla kobiet – 19,3%, dla mężczyzn – 21,7%)

Wiek produkcyjny – 59% (w tym dla kobiet – 54,9%, dla mężczyzn – 63%)

Wiek poprodukcyjny – 20,4% (w tym dla kobiet – 25,8%, dla mężczyzn – 15,2%)

## Wskaźniki obciążenia demograficznego

Jednostka administracyjna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
Gmina Skała	69,4	34,6	99,6
Województwo Małopolskie	67,1	35,0	109,4
Polska	69,0	38,2	124,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

## Rolnictwo

Pod względem struktury użytkowania gruntów w gminie przeważają użytki rolne – ok. 75% oraz lasy i grunty leśne – ok. 21%. Wśród użytków rolnych największy odsetek stanowią grunty orne – ok. 67%, sady – ok. 2%, pastwiska – ok. 1% oraz łąki – poniżej 1 %.

Tereny użytkowane rolniczo, zajmują ok. 5437 ha, co stanowi 72,6% powierzchni gminy. Grunty orne w klasach bonitacyjnych I-III zajmują 4360,7 ha. Grunty orne IV klasy bonitacyjnej zajmują 985,7 ha, grunty orne klasy V- VI zajmują 85,1 ha. Charakter gleb (duży udział frakcji pylastych), spadki terenu oraz wylesienie są przyczyną erozji.

Wśród upraw dominuje pszenica i ziemniaki, stosunkowo dużą powierzchnię zajmują owoce miękkie (tj. truskawka, malina, porzeczka jagoda kamczacka) oraz jabłka. Od kilku istotne znaczenie ma uprawa winogron i produkcja wina. W 2024 roku na terenie gminy działało 11 winnic.

Dominującym sektorem w gospodarce rolnej jest sektor indywidualny, a liczba gospodarstw rolnych wynosi ok. 1700. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego to ponad 3ha.

## Strefa Aktywności Gospodarczej

W gminie od 2014 roku działa Strefa Aktywności Gospodarczej zlokalizowana w Skale przy ul. Krakowskiej (obszar przy drodze wojewódzkiej nr 794).

Firmy zlokalizowane w strefie: Firma Serafin P.U.H., Firma Metalplast sc, Old Wood A. Litwin, P. Brożek S.C., Vivenda, Przychodnia Weterynaryjna Paweł Mitera, Okna Krzynówek.

W chwili obecnej Gmina nie dysponuje istotnymi wolnymi terenami w ramach Strefy Aktywności Gospodarczej, do sprzedaży pozostaje jedynie jedna działka nr 3128, o powierzchni 0,0447 ha.

## Sytuacja budżetowa gminy

Wydatki –78 369 109,20 zł;

- wydatki bieżące – 64 918 762,50 zł
- wydatki majątkowe – 13 450 346,70 zł

Kluczowe pozycje w **wydatkach bieżących** obejmowały:

Oświata i wychowanie (dział 801) – 30 887 039,36 zł. – m.in. funkcjonowanie systemu oświaty;

Administracja publiczna (dział 750) – 7 961 823,69 zł. – m.in. wynagrodzenia administracji;

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) – 9 517 410,33 zł.

Pomoc społeczna (dział 852) – 3 269 175,47 zł. – m.in. zakup usług społecznych;

Rodzina (dział 855) – 4 286 966,84 zł. – m.in. świadczenia społeczne na rzecz rodziny.

Kluczowe pozycje w **wydatkach majątkowych** obejmowały:

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) – 833 200,52 zł.

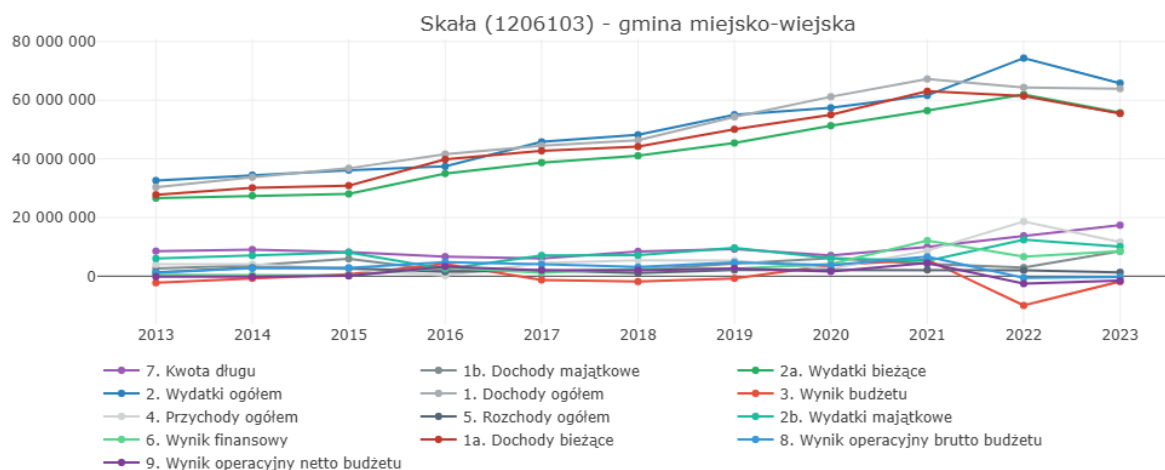
Rolnictwo i łowiectwo (dział 010) – 5 293 792,31 zł.

Transport i łączność (dział 600) – 1 409 626,10 zł.

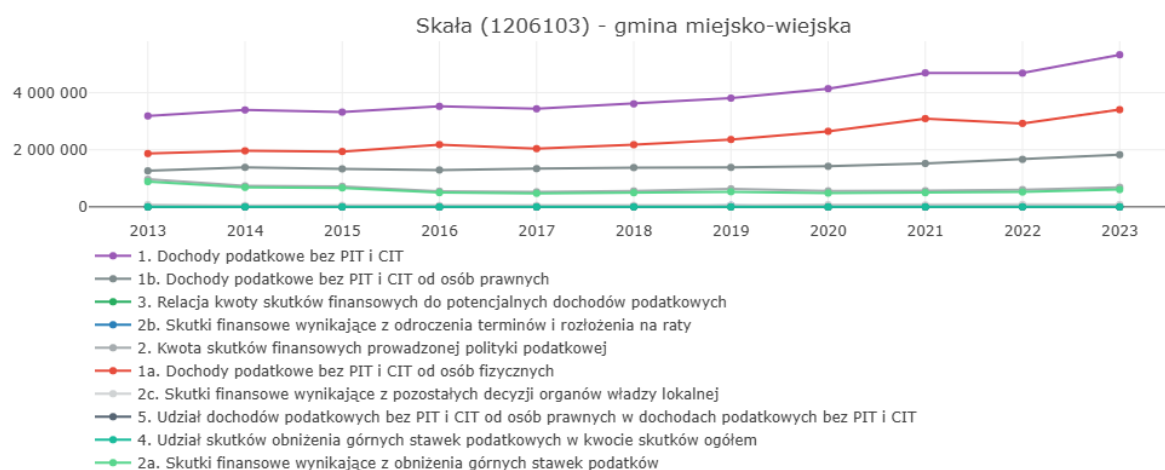
Gospodarka mieszkaniowa (dział 700) – 568 751,74 zł.

Ochrona zdrowia (dział 851) – 300 000,00zł.

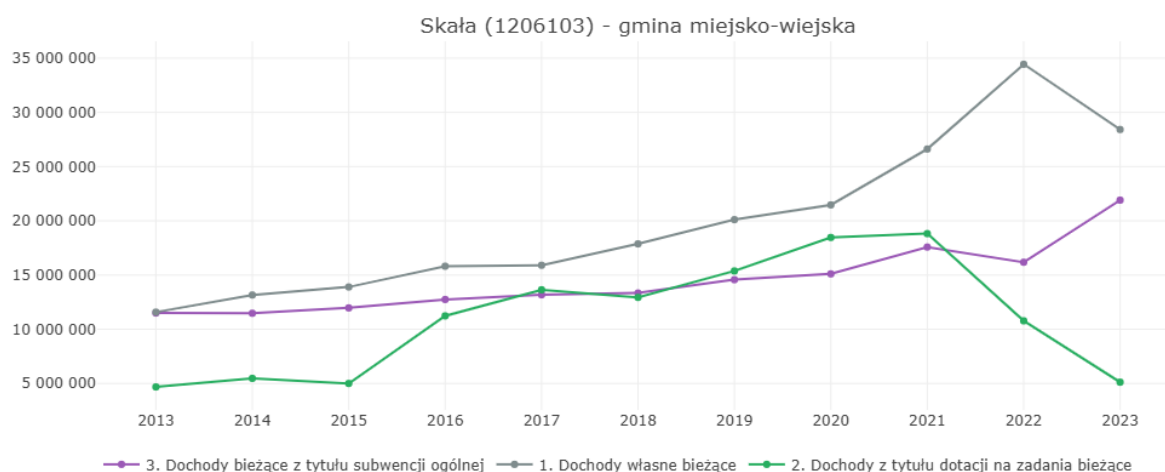
## Kluczowe wskaźniki budżetowe dla Gminy Skała – analiza w czasie



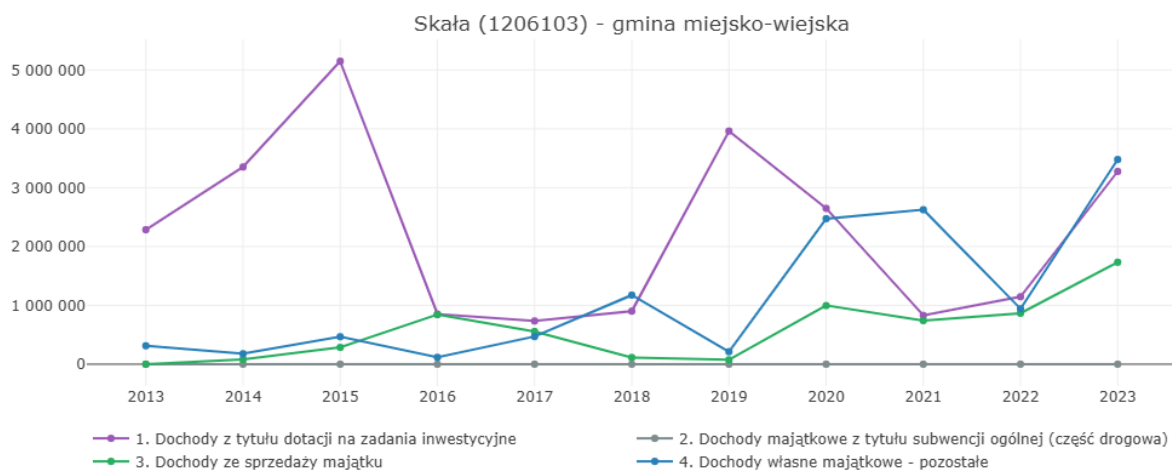
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



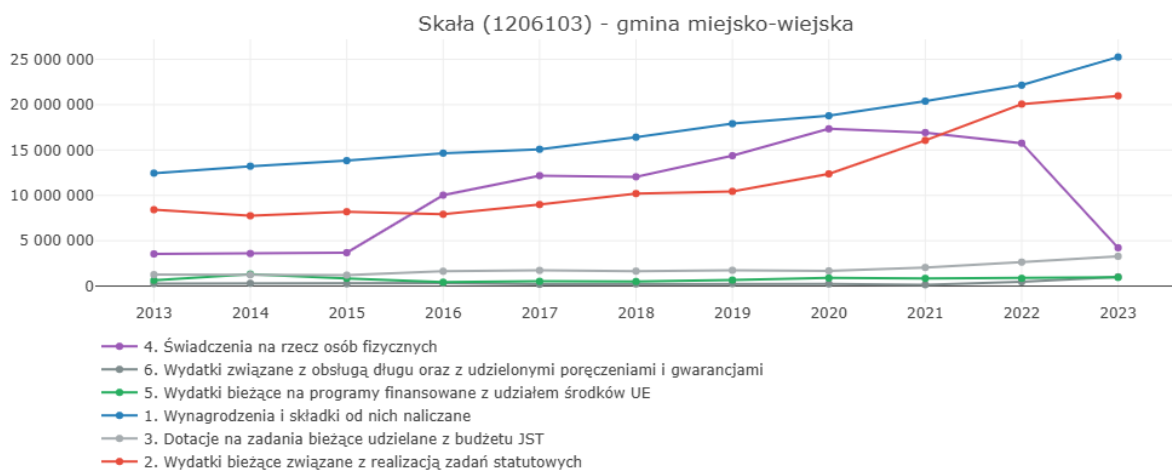
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



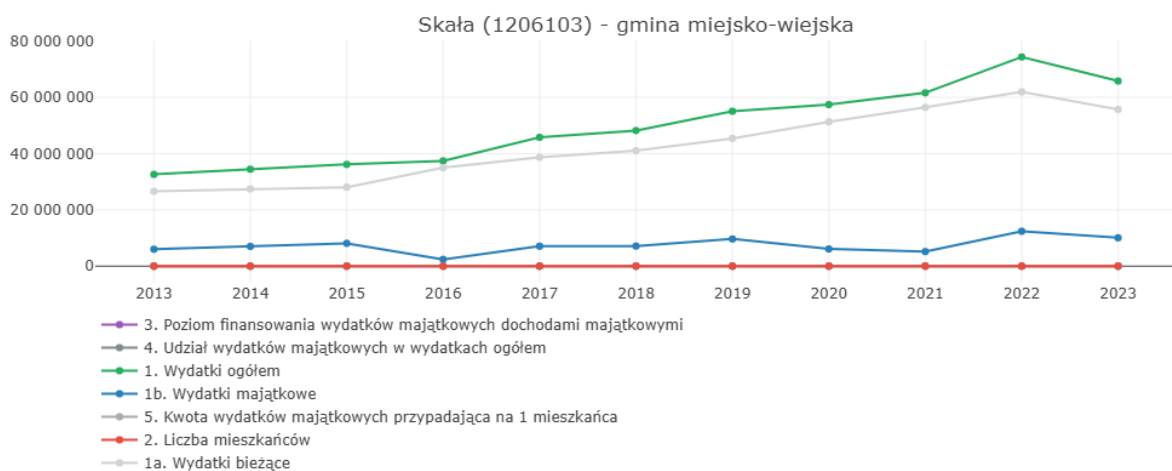
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



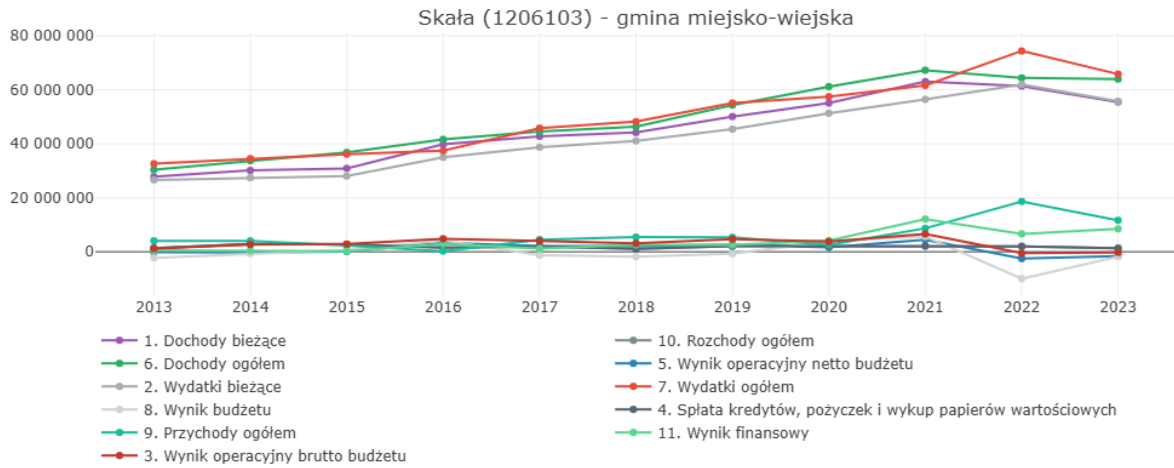
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



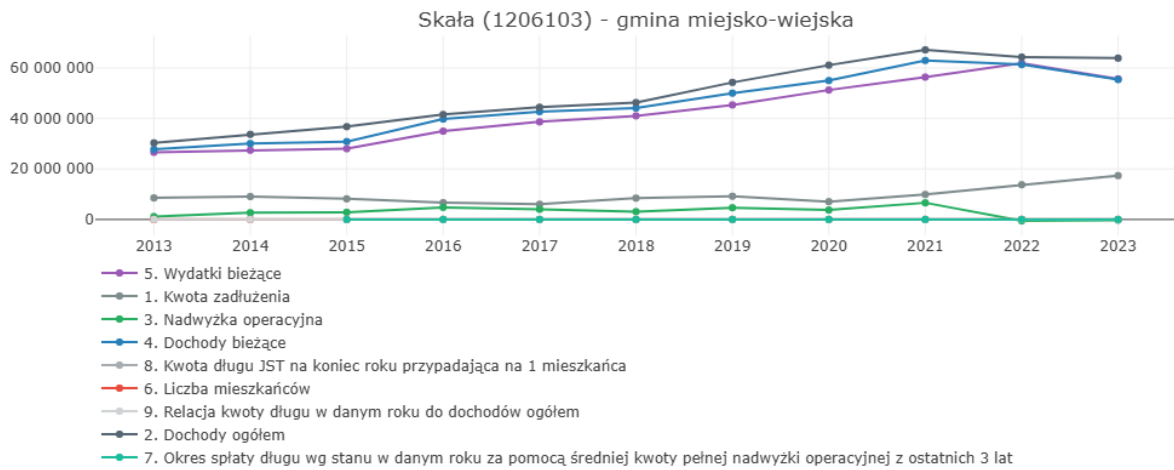
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



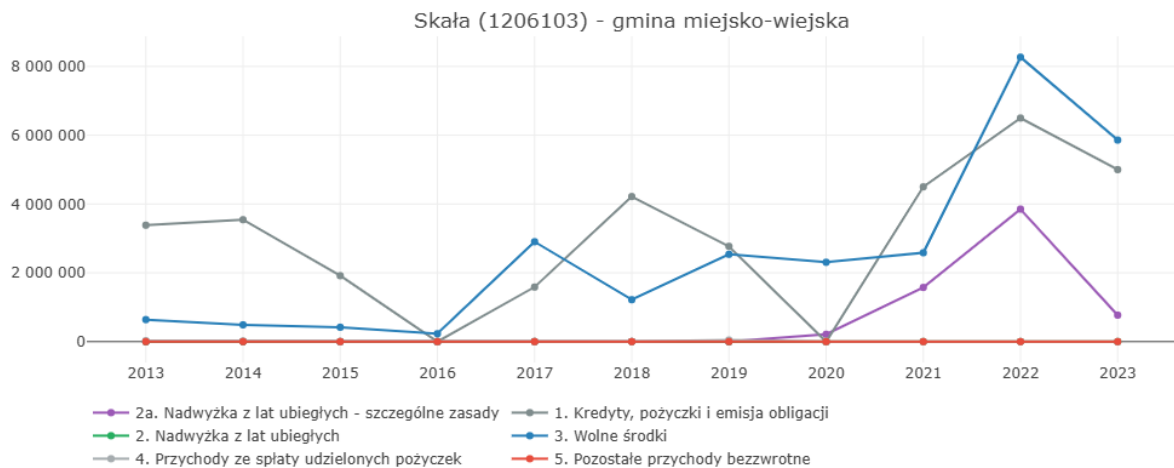
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/> - 2025)



## Współpraca

Gmina Skała współpracuje z partnerami wewnętrznymi: Mieszkańcy, Sołtysi, Organizacje pozarządowe, Młodzieżowa Rada Miejska, seniorzy, przedsiębiorcy.

W zakresie współpracy z partnerami zewnętrznymi – kluczowi z nich to samorzady sąsiednich gmin, samorząd powiatowy i wojewódzki oraz administracja rządowa.

Gmina Skała jest partnerem instytucjonalnym zaangażowanym w następujące inicjatywy:

### Otulina Podkrakowska

Stowarzyszenie Otulina Podkrakowska jest organizacją zrzeszającą 10 podkrakowskich gmin: Iwanowice, Jerzmanowice – Przegonia, Kłaj, Koniusza, Krzeszowice, Myślenice, Siepraw, Skała, Słomniki oraz Sułoszowa – stanowiących otulinę Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Stowarzyszenie korzysta z Innego Instrumentu Terytorialnego wdrażanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027. Stowarzyszenie w ramach swojej strategii wskazało następujące cele:

Cel strategiczny 1. Otulina Podkrakowska dbająca o wysoką jakość środowiska i dążąca do neutralności klimatycznej.

Cel operacyjny 1.1. Rozwój infrastruktury oraz racjonalne gospodarowanie wodą wraz z dostosowaniem do zmian klimatu oraz niwelowaniem ryzyka klęsk żywiołowych i katastrof.

Cel operacyjny 1.2. Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi.

Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie efektywności systemu komunikacyjnego oraz rozwój zrównoważonej mobilności.

Cel operacyjny 1.4. Skuteczna ochrona i zachowanie przyrody oraz bioróżnorodności wraz z odnową.

Cel strategiczny 2. Otulina Podkrakowska przestrzenią atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty czasu wolnego, wzmacniającej jej atrakcyjność osadniczą i turystyczną.

Cel operacyjny 2.1. Rozwój oferty oraz wzrost aktywności i uczestnictwa mieszkańców w kulturze.

Cel operacyjny 2.2. Wykreowanie i wypromowanie zintegrowanej oraz atrakcyjnej oferty turystycznej.

Cel strategiczny 3. Otulina Podkrakowska zapewniająca dostępność wysokiej jakości usług publicznych, zorientowana na trwałą, wrażliwą społecznie i terytorialnie zrównoważony rozwój.

Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie dostępnej, efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.

Poszczególne samorządy mają w strategii otuliny krakowskiej wskazane zadania, na których realizację, powinny uzyskać dofinansowanie UE, po spełnieniu wymogów formalnych. W przypadku Gminy Skała są to następujące przedsięwzięcia:

Rozbudowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w gminie Skała – 448 tyś euro

Rozwój i modernizacja urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych na terenie gminy Skała – 1 mln euro.

Dostępne, integrujące i wspierające rozwój uczniów szkoły w gminie Skała – 400 tyś euro

Nowa jakość edukacji szkolnej w gminie Skała – 172 tyś euro

### **Lokalna Grupa Działania NAD BIAŁĄ PRZEMSZĄ**

LGD zrzesza gminy: Bolesław, Bukowno, Iwanowice, Jerzmanowice-Przebinia, Klucze, Krzeszowice, Olkusz, Skała, Sułoszowa, Trzyciąż, Wolbrom

Stowarzyszenie korzysta ze wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE 2024 – 2027 oraz z środków w ramach Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027. Stowarzyszenie w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju wskazało następujące przedsięwzięcia:

P. 1.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, infrastruktury kultury oraz ochrona i szerokie udostępnienie zabytków i dziedzictwa kulturowego

P.1.2. Wzmacnianie funkcji turystycznej obszaru LGD w oparciu o potencjały przyrodniczo-krajobrazowe, dziedzictwa kulturowego i produkt lokalny

P.1.3. Rozwój przedsiębiorczości związanej z branżą turystyczną i przemysłem czasu wolnego – utworzenie nowego przedsiębiorstwa

P.1.4. Rozwój przedsiębiorczości związanej z branżą turystyczną i przemysłem czasu wolnego - rozwój istniejącego przedsiębiorstwa

P. 2.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań ekologicznych (w tym związanych z OZE)

P.2.2. Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej oraz mobilności społeczności wiejskich i dostępności do transportu publicznego

P.2.3. Zwiększenie innowacyjności i odporności na zmiany klimatyczne obszaru poprzez rozwój przedsiębiorstw wpisujących się w branże wskazane w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego 2030”

P. 3.1. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

P.3.2. Rozwijanie usług w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

P.3.3. Kształtowanie świadomości obywatelskiej i rozwijanie aktywności społecznej mieszkańców LGD poprzez wzmocnienie organizacji pozarządowych

P.3.4. Upowszechnianie i zachowanie dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego obszaru LGD

P.3.5. Aktywizacja mieszkańców i poprawa dostępności infrastruktury dla osób będących w niekorzystnej sytuacji

Stowarzyszenie dysponują kwotą 7 mln euro na wdrażanie powyższych przedsięwzięć w latach 2024 – 2025.

Gmina Skała i podmioty zlokalizowane na jej terenie jest uprawniona do ubiegania się w postępowaniach konkursowych o dofinansowanie projektów.

### **Klaster Energii Jurajska Kraina**

Klaster Energii Jurajska Kraina to porozumienie cywilnoprawne dwóch gmin członkowskich Skała i Iwanowice prowadzone przez firmę DoEko Group Sp. z o.o.

Celem klastra energii jest zapewnienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego poprzez wspólne inwestycje dotyczące produkcji energii z OZE na potrzeby samorządów i ich mieszkańców oraz przedsiębiorców. Klaster może pozyskiwać środki zewnętrzne na swoje działania. Obecnie w klastrze działa 7 partnerów poza samorządowych: 4MAX, Bolton, Metalplast s.c., Przedsiębiorstwo Komunalne "Nad Dłubnią" sp. z o.o., F.H.C. Sanwoj Wojciech Stachura, KRAK MARFISH i F.H.P.U. WITAMINKA.

Ponadto Gmina Skała jest członkiem następujących stowarzyszeń i organizacji:

- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski,
- Związek Gmin Jurajskich,
- LGD Jurajska Kraina,
- Unia Miasteczek,
- Lokalna Organizacja Turystyczna.

## 4. Obszar przestrzenny (przeźren, Źrodowisko i infrastruktura)

### Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Skala nie jest w całości pokryta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Plany miejscowe (z 2005 i 2018 r.) obejmujĄ 11 sołectw: Barbarka, Gołyszyn, Minoga, Nowa Wieś, Poręba Laskowska, Przybystawice, Rzeplin, Sobiesęki, Stoki, Szczodrkowice, Zamłynie oraz Strefę Aktywności Gospodarczej w Skale.

W 2023 roku gmina opracowała nowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skala.

Gmina nie podjęła prac nad Planem Ogólnym.

W strukturze użytkowania terenów gminy Skala zdecydowanie przeważają tereny otwarte – ok 96% powierzchni gminy. Wśród nich dominują użytki rolne oraz tereny lasów i zadrzewień. Wśród terenów zainwestowanych, zajmujących nieco ponad 4% powierzchni gminy, dominują tereny komunikacyjne stanowiące ponad 2% powierzchni gminy a następnie tereny mieszkaniowe – 1%. Udział terenów przemysłowych to około 0,1%, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych – zaledwie 0,15%, podobnie jak nieużytków – 0,16%.

Zabudowa generalnie koncentruje się przy ważniejszych ciągach komunikacyjnych, w stosunku do obiektów chronionych i cennych przyrodniczo zachowano właściwe standardy ochrony, w szczególności dotyczy to OPN. Wymogi w zakresie ochrony dotyczące OPN i jego otuliny postrzegane są przez część mieszkańców i inwestorów jako ograniczenie.

Rozwijająca się zabudowa mieszkaniowa, ma stosunkowo skoncentrowany charakter co pozwala zapewniać dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – kluczowym problemem w tym zakresie pozostaje kanalizacja. W obrębie istniejącej zabudowy, szczególnie w Skale kluczowym problemem jest niska emisja.

Centralnym ośrodkiem gminy jest miasto Skala – siedziba gminy oraz miejsce zapewniające dostęp do podstawowych usług publicznych (m.in. edukacja podstawowa i średnia, zdrowie, kultura, urząd gminy, Policja, Poczta) oraz komercyjnych (obiekty handlowe, usługowe).

W poszczególnych sołectwach zapewniono dostęp do podstawowych usług publicznych (edukacja, rekreacja, bezpieczeństwo – OSP).

Bliskość metropolii krakowskiej sprawia, że Kraków stanowi ośrodek zaspokajający potrzeby mieszkańców najwyższym poziomie hierarchii usług.

### Tereny zabudowane w Gminie Skąła



Źródło: Studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skąła (2023)

W gminie Skąła dominuje indywidualne budownictwo mieszkaniowe, w większości zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Zabudowa wielorodzinna skupiona jest głównie wokół centrum miasta Skąła, gdzie historyczna zabudowa przeplata się z budynkami współczesnymi.

Wsie charakteryzują się występowaniem zabudowy zagrodowej o różnej formie, która współistnieje z budynkami jednorodzinnymi.

## Obszary chronione

Gmina Skała leży w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej zwanej Jurą, obejmującej swym zasięgiem teren Ojcowskiego Parku Narodowego i Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego. Prawie 44 % powierzchni Gminy stanowią obszary prawnie chronione, co stawia Gminę Skała na piątym miejscu wśród gmin powiatu krakowskiego (wskaźnik dla powiatu krakowskiego to około 30 %).

W Gminie Skała występują cenne gatunki roślin i zwierząt, które umieszczone są na listach prawnie chronionych gatunków. Występują one głównie na terenach objętych różnymi formami przestrzennymi ochrony przyrody m.in. na obszarze Natura 2000 „Dolina Prądnika”, na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego i Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego

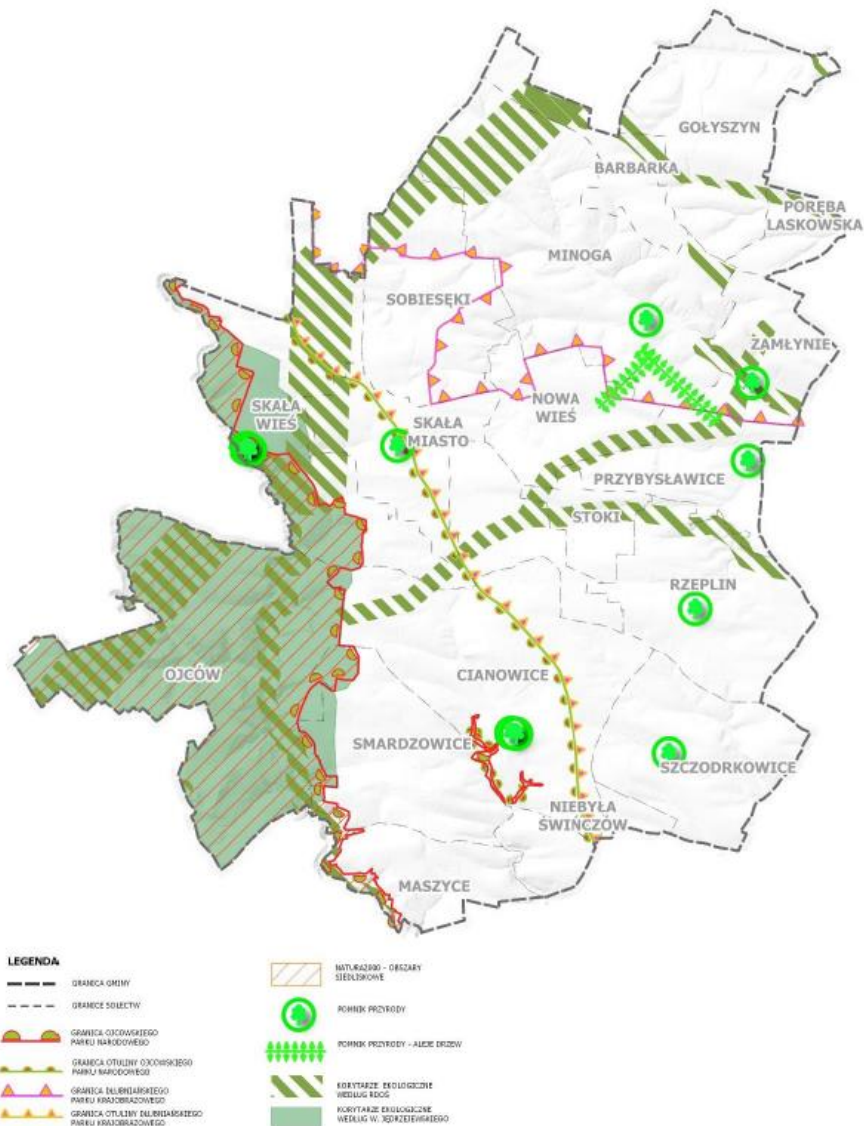
Na terenie gminy występują następujące obszary chronione:

lp.	Kod	Forma ochrony	Nazwa
1	PL.ZIPOP.1393.PN.1	park narodowy	Ojcowski Park Narodowy
2	PL.ZIPOP.1393.PK.4	park krajobrazowy	Dłubniański Park Krajobrazowy
3	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH120004.H	obszar natura 2000	Dolina Prądnika
4	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.503	pomnik przyrody	Bez nazwy
5	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.504	pomnik przyrody	Bez nazwy
6	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.505	pomnik przyrody	Bez nazwy
7	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.506	pomnik przyrody	Aleja Kasztanowcowa
8	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.507	pomnik przyrody	Bez nazwy
9	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.508	pomnik przyrody	Bez nazwy
10	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.509	pomnik przyrody	Bez nazwy
11	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.510	pomnik przyrody	Bez nazwy
12	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.511	pomnik przyrody	Bez nazwy
13	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.512	pomnik przyrody	Lipa Kościuszki
14	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.514	pomnik przyrody	Bez nazwy
15	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.515	pomnik przyrody	Bez nazwy
16	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.516	pomnik przyrody	źródło Minożki
17	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.517	pomnik przyrody	źródło Lubawki i Minożki
18	PL.ZIPOP.1393.PP.1206103.518	pomnik przyrody	Aleja Jesionowa

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> (odczyt z dnia: 10 stycznia 2025 r.)

Krajowa sieć ekologiczna ECONET–PL - obszar Gminy Skąła znajduje się w granicach korytarza ekologicznego w obszarach węzłowych o znaczeniu krajowym (Obszar Krakowski), jak i międzynarodowym (Jura Krakowsko-Częstochowska).

### Obszary chronione gmina Skąła



Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skąła (2023).



## Wody

Główna część Gminy Skała położona jest na wododziale między dorzeczami Prądnika i Dłubni. Zachodnia część gminy należy do zlewni Prądnika i Sąspówki. Wschodnia część gminy jest odwadniana przez Minożkę oraz jej dopływ, Lubawkę. Wymienionym potokom dostarczają wodę źródła z terenu OPN, z Minogi oraz ze Skały. Źródła są naturalnymi wypływami wód podziemnych i charakteryzują się dużą czystością wód i niską temperaturą. W stosunkach wodnych panujących na terenie Gminy Skała istotną rolę odgrywają także podmokłe łąki oraz kilkanaście stawów rybnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300) teren gminy Skała znajduje się w zasięgu trzech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

### Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Gminy Skała

Symbol JCWP	Nazwa	Stan ogólny	Cel środowiskowy	Kategorie działań
RW2000062 13699	Rudawa	Zły stan wód	stan ekologiczny – dobry stan chemiczny – dobry lub poniżej dobrego	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków; gospodarka ściekowa; ograniczenie zanieczyszczeń z rolnictwa; poprawa warunków dla obszarów chronionych.
RW2000062 13769	Dłubnia	Zły stan wód	potencjał ekologiczny - dobry stan chemiczny – dobry lub poniżej dobrego	Gospodarka ściekowa; ograniczenie zanieczyszczeń z rolnictwa; poprawa warunków dla obszarów chronionych; poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków.
RW2000062 13749	Prądnik	Zły stan wód	potencjał ekologiczny – dobry stan chemiczny – dobry	Zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków; poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków; poprawa warunków dla obszarów chronionych; gospodarka ściekowa; ograniczenie zanieczyszczeń z rolnictwa.

Źródło: [www.apgw.gov.pl](http://www.apgw.gov.pl) – Karty Charakterystyki JCWP.

Zagrożeniami dla wód podziemnych są zanieczyszczenia obszarowe, spowodowane m.in. poprzez: stosowanie nadmiernych dawek nawozów mineralnych oraz chemicznych środków ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie oraz przez infiltrację do gruntu ścieków z nieszczelnych zbiorników ściekowych.



## Wody podziemne

Granica gminy obejmuje Jednolite Części Wód Podziemnych o nr JCWPd 131, które leżą w całości w województwie małopolskim. Położona jest w obrębie 5 powiatów: olkuskiego, miechowskiego, chrzanowskiego, krakowskiego oraz Miasta Kraków. Zajmuje on powierzchnię 834,5 km<sup>2</sup>, leży w dorzeczu Wisły, a głównymi zlewniami są I-rzędowa Wisła oraz Rudawa, Prądnik i Dłubnia.

## Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) położonych w granicach Gminy Skąta

Symbol JCWPd	Stan ogólny	Cel środowiskowy	Kategorie działań
GW2000131	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry stan ogólny – dobry	stan chemiczny – dobry stan ilościowy – dobry	Inne – administracyjne – ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP)

Źródło: [www.apgw.gov.pl](http://www.apgw.gov.pl) – Karty Charakterystyki JCWPd.

## Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Obszar Gminy Skąta zalicza się do najzasobniejszych w województwie małopolskim w wody podziemne. Decydują o tym zasobne w wodę formacje skalne górnej jury oraz kredy i związane z nimi dwa główne zbiorniki wód podziemnych.

Zbiornik GZWP nr 326 "Zbiornik Częstochowa (E)" – obejmuje obszar wychodni formacji jurajskiej pod zróżnicowanym, głównie przepuszczalnym nadkładem czwartorzędowym. Jest to przepływowy, odkryty, szczelinowo-krasowo-porowy zbiornik zbudowany z różnych litologicznie typów wapieni. Na skutek braku izolacji wody tego zbiornika łatwo ulegają degradacji. Główne zagrożenie pochodzi ze strony intensywnej gospodarki rolnej oraz innych zanieczyszczeń wielkoprzestrzennych.

Zbiornik GZWP nr 409 "Niecka Miechowska (SE)" – poziomem użytkowym jest kredowe piętro wodonośne związane z poziomem piaszczysto-piaskowcowo-zlepieńcowatych utworów oraz poziom spękanych margli, opok, wapieni i gez. Woda z głębszych ujęć jest dobrej jakości. Zbiornik posiada jeszcze znaczne rezerwy zasobów do wykorzystania. Z uwagi na brak lub niewielką miąższość utworów izolujących kredowy horyzont wodonośny, większa część powierzchni zbiornika to obszary zagrożone i silnie zagrożone zanieczyszczeniem. Największym problemem, stwarzającym potencjalne zagrożenie dla jakości wód, jest niski stopień skanalizowania wsi na terenie zbiornika.

### Zagrożenie powodziowe

Warunki hydrologiczne oraz położenie gminy sprawiają, że zagrożenie powodziowe jest tutaj znikome. Na występowanie krótkotrwałych podtopień narażone są tereny znajdujące się w dolinie rzeki Prądnik, w tym sołectwo Ojców i przysiółek Grodzisko oraz w niewielkim stopniu tereny wzdłuż potoku Minóżka, w tym wieś Minoga i Zamłynie. Zagrożenie podtopieniami występuje głównie przy wzmożonych opadach i roztopach.

Na terenie gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ani obszary, o których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c) ustawy Prawo wodne, nie ma też zastosowania art. 16 pkt 34 lit. d) wspomnianej ustawy.

Zgodnie z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, który został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U.2022.2739), na terenie gminy Skała przewidziano zadanie „.....

### Zagrożenie suszą

Zgodnie z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027, przyjętego na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r.(Dz. U. 2021r. poz. 1615) Poziomy zagrożenia suszą (w czterostopniowej skali - słabe, umiarkowane, silne i ekstremalne) na terenie gminy Skała przyjmują następujące stany:

- zagrożenie suszą atmosferyczną: umiarkowane, silne,
- zagrożenie suszą rolniczą: słabe,
- zagrożenie suszą hydrologiczną: silne,
- zagrożenie suszą hydrogeologiczną: umiarkowane,
- łączne zagrożenie suszą: umiarkowane.

## Ojcowski Park Narodowy

Ojcowski Park Narodowy został utworzony w 1956 r. Jego obecna powierzchnia to 2 145,62 ha, z czego 1 222,6 ha leży na terenie Gminy Skała). Powierzchnia strefy ochronnej (otuliny parku) wynosi 6 777 ha.

OPN obejmuje południową część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i jest najmniejszym parkiem w Polsce. Ścisłą ochroną objęte jest 251 ha powierzchni parku. Podłożem geologicznym Parku są wapienie jurajskie, w których woda wymyła głębokie wąwozy o stromych ścianach i skały o przedziwnych kształtach. Na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego znajdują się sławne ostańce: Brama Krakowska, Maczuga Herkulesa, Skamieniały Wędrowiec i Igła Deotymy. Skały Parku kryją także około 400 jaskiń m.in: Grota Łokietka, Jaskinia Ciemna i Zbójcka. Spośród wielu występujących na terenie parku zwierząt najbardziej charakterystycznymi dla tego rejonu są nietoperze, żyje tu ich 15 gatunków. Na granicach parku znalazły się także renesansowy zamek w Pieskowej Skale (oddział Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu) oraz ruiny gotyckiego zamku w Ojcowie.

Szacuje się, że OPN odwiedza corocznie od 400 do 500 tys. turystów.

## Dłubiański Park Krajobrazowy

„Dłubiański Park Krajobrazowy” został utworzony w 1981 r. jego powierzchnia wynosi 10 959,6 ha, z czego 2 048,2 ha leży na terenie Gminy Skała. Powierzchnia otuliny parku wynosi 11 684,7 ha.

## Drogi

Struktura sieci drogowej w gminie opiera się na dwóch drogach wojewódzkich: 773 oraz 794, które rozprawdzają ruch pojazdów w kierunkach wschód-zachód i północ-południe oraz obwodnicy Skały (wpisana w ciąg drogi wojewódzkiej nr 794).

Na terenie gminy, wyróżnić możemy następujących zarządców dróg:

- wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie;
- powiatowych – Zarząd Dróg Powiatu Krakowskiego;
- gminnych – Burmistrz Miasta i Gminy Skała.

Gminny system drogowy (wyłączając drogi dojazdowe i wewnętrzne) ma około 128,901 km

Na szkieletowy układ komunikacyjny gminy Skała składają się następujące drogi:

klasy głównej – drogi wojewódzkie 794 i 773 łączna długość to 20,838 km

klasy zbiorczej – drogi powiatowe, łączna długość to 27,977 km

klasy lokalnej – drogi gminne i lokalne, łączna długość to 80,086 km.

Widoczna jest dysproporcja w uporządkowaniu oraz ilości dróg pomiędzy wschodnią, zurbanizowaną, a zachodnią częścią gminy, gdzie naturalną barierą dla rozwoju sieci drogowej jest Ojcowski Park Narodowy.

## Transport

### Transport zbiorowy

Przez teren gminy Skała nie przebiegają żadne linie kolejowe, najbliższy przystanek w ramach Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej znajduje się w Słomnikach (18 km).

Skała znajduje się w II Strefie Aglomeracyjnej, która obejmuje terytoria Miast i Gminy, które przystąpiły do porozumienia w sprawie publicznego transportu zbiorowego. Na trasie linii nr 267 obsługiwanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie, w obrębie gminy Skała zlokalizowanych jest 9 przystanków autobusowych.

Dodatkowo komunikację publiczną realizują prywatne przedsiębiorstwa oferujące przewóz osób na podstawie zezwoleń wydawanych przez Starostwo Powiatowe w Krakowie. Oferta działających przewoźników jest obszerna i zapewnia transport zarówno na terenie całej gminy jak również na liniach międzymiastowych.

Poza przewozami osób, prywatne firmy transportowe realizują dodatkowo usługę przewozu dzieci do szkół.

### Infrastruktura rowerowa

Na terenie gminy znajdują się 4 szlaki rowerowe: szlak Dłubni, szlak Wierzchowice – Gacki, szlak pętla wokół Pieskowej Skały oraz szlak rowerowy okrężny gminy Zielonki.

Istniejące szlaki rowerowe na terenie gminy Skała nie stanowią spójnego systemu komunikacyjnego

Przez gminę przebiegać będzie trasa rowerowa VeloPrądnik biegnąca z północy na południe przez Ojcowski Park Narodowy. Łączna długość trasy VeloPrądnik na terenie gminy Skała to około 7 km.

### Parkingi

Na system parkingowy gminy składają się parking na Placu Konstytucji 3-go Maja, ul. Rynek (obok budynku Urzędu Miasta), Parking przy Zespole Szkół w Skale, parking pod Zamkiem w Ojcowie, parking na Żłotej górze oraz parkingi w liniach rozgraniczających dróg.

Dostępna obecnie liczba miejsc parkingowych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb lokalnej społeczności oraz turystów.

## Wodociągi

Sieć wodociągowa w gminie Skąta jest dobrze rozbudowana. W 2024 r. łączna długość sieci rozdzielczej to około 126 km. Liczba przyłączy to ponad 4 000 szt.

Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę są studnie głębinowe o głębokości 40 - 100 metrów. Wspólne ujęcie wody (cztery studnie głębinowe) w Minodze mają Skąta, Minoga, Nowa Wieś, Przybysławice, Sobiesęki, Zamłynie i Grodzisko. Miejscowości Barbarka, Gołyszyn i Poręba Laskowska mają ujęcia wody ze studni głębinowych w Barbarce i Porębie Laskowskiej. Miejscowości Cianowice, Smardzowice, Niebyła-Świńczów i Maszyce zasilane są w wodę z ujęć zlokalizowanych w Cianowicach i Smardzowicach, a miejscowości Rzeplin i Szczodrkowice z ujęcia w Rzeplinie. Miejscowość Ojców zasilana jest z ujęcia zlokalizowanego w studni nąptywowej ze źródła Św. Jana.

Gmina Skąta korzysta z dwóch ujęć wód powierzchniowych :

- ujęcie wody powierzchniowej z rzeki Dłubni w km 10+960 w miejscowości Raciborowice,
- ujęcie wody powierzchniowej z rzeki Rudawy, wraz ze strefą ochronną ustanowioną.

## Kanalizacja

Na terenie gminy Skąta funkcjonuje sieć kanalizacyjna o długości ok. 130 km (od 2010 r. jej długość zwiększyła się ponad dwukrotnie). Liczba osób korzystających z kanalizacji sanitarnej wzrosła przekracza 7 tyś. Pozostali mieszkańcy gminy ścieki socjalno-bytowe do bezodpływowych zbiorników lub przydomowych oczyszczalni.

Ścieki są odprowadzane do jednej z dwóch oczyszczalni.

Oczyszczalnia ścieków w Nowej Wsi - mechaniczno – biologiczna z tlenową stabilizacją osadu.

Oczyszczalnia wymaga rozbudowy

Oczyszczalnia ścieków w Ojcowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna.

Oczyszczalnia wymaga gruntownej modernizacji technologicznej.

## Energia

Zaopatrzenie odbiorców z terenu Gminy Skąta w energię elektryczną odbywa się poprzez zlokalizowaną w Skale rozdzielnię średniego napięcia zasilaną z GPZ „Słomniki”.

Poszczególne odbiorcy zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Układ sieci jak również rozmieszczenie stacji transformatorowych dostosowany jest do aktualnych potrzeb w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną.

Planowana jest budowa stacji elektroenergetycznej 110/15kV Skąta wraz z liniami zasilającymi 110kV.

Część mieszkańców w ramach rozwiązań producenckich posiada instalacje OZE – głównie zestawy paneli fotowoltaicznych lub instalacje solarne.

Na terenie gminy nie występują inne niż prosumenckie instalacje OZE.

Gmina jest członkiem klastra energetycznego – jednak obecnie klaster nie posiada, ani nie buduje żadnych Odnawialnych Źródeł Energii.

Potrzeby grzewcze w gminie zaspokajane są poprzez indywidualne kotłownie domowe wykorzystujące paliwa stałe węgiel/drewno oraz gaz. W przypadku części budynków ogrzewanie jest zapewnione poprzez wykorzystanie pomp ciepła, najczęściej współpracujących z instalacjami OZE.

Na obszarze gminy Skała znajduje się gazociąg wysokiego ciśnienia DN500 PN63 relacji Łukanowice-Śledziejowice-Zederman oraz gazociągi średnioprężne rozprowadzające gaz do poszczególnych miejscowości.

## Niska emisja

Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest na terenie gminy głównie tzw. niska emisja, która obejmuje emisję z palenisk domowych, małych kotłowni, firm oraz ruchu samochodowego.

Niska emisja zanieczyszczeń znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego głównie w sezonie grzewczym. Czynnikiem kształtującym stan powietrza w gminie jest również napływ zanieczyszczeń spoza jej granic. W przypadku miasta Skała istotnym czynnikiem negatywnie wpływającym na jakość powietrza jest gęsta zabudowa i ograniczone możliwości przewietrzania terenu.

## Telekomunikacja

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 8 stacji przekaźnikowych różnych operatorów zapewniających dostęp do sieci komórkowej, dostępna jest także sieć światłowodowa, która obejmuje praktycznie całą gminę. W pojedynczych przypadkach ze względów technicznych nie jest możliwe doprowadzenie światłowodów do części posesji.

## Lasy

Lesistość gminy Skała w 2020 roku wyniosła 20,4% i od 7 lat pozostaje niezmienna. Powierzchnia wszystkich gruntów leśnych w Gminie Skała wynosi ok. 1 540 ha, co oznacza lesistość na poziomie przekraczającym 20%.

Największe obszary leśne znajdują się we wsiach: Ojców – gdzie znajduje się Ojcowski Park Narodowy, Minoga, Barbarka i Gołyszyn. Lasy są pod nadzorem Nadleśnictwa Miechów.

## Odpady

Odpady komunalne na terenie Gminy Skała powstają głównie w gospodarstwach domowych, z działalności gospodarczej oraz z koszy ulicznych i przystanków autobusowych.

Na terenie Gminy Skała na bazie magazynowej Cegielnia funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Odpady dostarczone do PSZOK-u przyjmowane są bezpłatnie tylko od mieszkańców Gminy Skała.

## Zabytki

### W Cianowicach:

Zespół dworski: dwór, park, około 1890 r., nr A-459; [A-619/M]

### W Gołyszynie

Zespół dworski: dwór, spichlerz, park, 2 ćw. XIX w., A-452; [A-614/M]

### W Minodze

Kościół par. p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny; dzwonnica, kostnica, ogrodzenie z 1736 r. A-204; [A-280/M]

Zespół dworski: dwór, kuchnia, brama północna, relikt bramy południowej, rządówka, stajnia, obora, park, kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena; 1859 r A-470; [A-606/M]

Spichlerz podworski, 1794r. [A-52/M]

### W Ojcowie:

Kaplica p.w. św. Józefa z wyposażeniem, otoczenie, 1901 r., A-694; [A-378/M]

Zamek, najbliższe otoczenie, XIII w., 2 poł. XIV w., 1660 r., 546; [A-1235/M]

Hotel „Pod Kazimierzem”, Początki obiektu sięgają 1885 r., A-525; [A-579/M]

Hotel „Pod Łokietkiem”, Ok.1860 r., A-530; [A-584/M]

Willa „Jadwiga”, 1910 r., A-552; [A-549/M]

Willa „Pod Berłem”, 1885 r., A-553; [A-550/M]

Willa „Pod Koroną”, Ok.1910 r., A-551; [A-548/M]

Willa „Serdeczna”, koniec XIX w., A-554; [A-551/M]

Willa „Słoneczna”, 1903 r., A-129/M

Willa „Zawiszówka”, otoczenie, XIX / XX w., A-652;  
Willa Grzybowskich XIX / XX w., A-526; [A-580/M]  
Zespół domów „Opalówki”, 1875 r. / 1885 r., A-418; [A-638/M]  
Willa „Lenartówka”, Lata 1934 – 36, [A-1560/M]

#### **W Rzeplinie**

Zespół dworski: dwór, park, ok. poł. XIX w., A-479; [A-610/M]

#### **W Skale**

Kościół par. p.w. św. Mikołaja, dzwonnica, drzewostan, XIX w., A-228; [A-286/M]  
Dom ul. Wolbromska 15, 1914 r., A-718; [A-413/M]

#### **W Skale – Grodzisku**

Zespół kościoła p.w. Wniebowzięcia NPMarii: kościół, ogrodzenie z bramkami, posągami i figurą św. Klary na kolumnie i budynkiem mieszkalnym, bramka i obelisk w kształcie słonia, pustelnia bł. Salomei, grotty, drzewostan, XVII w., XVIII w., ok.1900 r., A-72; [A-259/M]

Młyn i tartak wodny, 1856 r., 636; [A-1332/M]

#### **W Smardzowicach:**

Zespół kościoła par. p.w. MB Różańcowej i św. Małgorzaty: kościół z ogrodzeniem, plebania, otoczenie z drzewostanem i stawem, ok. 1918 r., A-728; [A-386/M]  
Dwór z otoczeniem, 1933 r., A-593; [A-513/M]

147 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków  
Domy, zabudowania gospodarcze, cmentarze, figurki i krzyże

#### **Obiekty sakralne:**

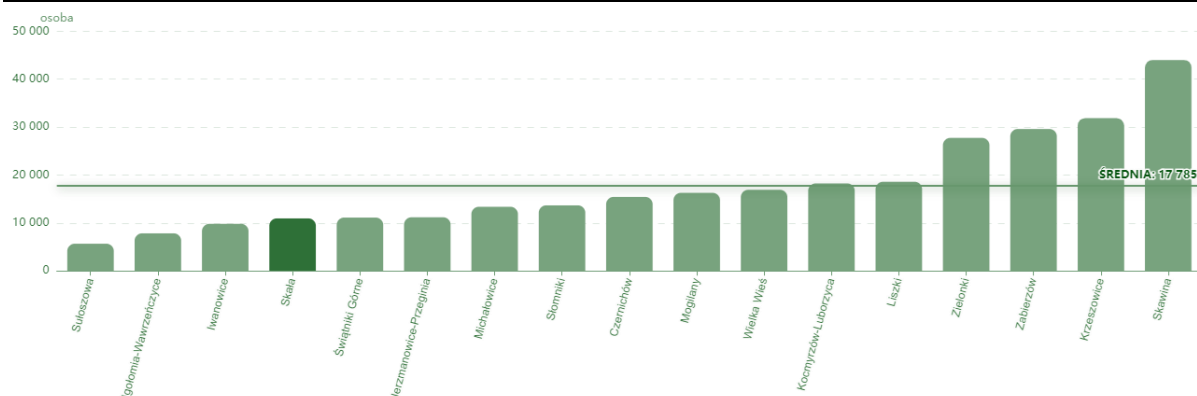
Kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja w Skale,  
Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej w Smardzowicach,  
Kaplica katechetyczna p.w. Miłosierdzia Bożego w Szczodrkowicach,  
Kaplica p.w. Józefa Robotnika tzw. kaplica na wodzie w Ojcowie,  
Kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Minodze,  
Zespół Kościoła Pielgrzymkowego - obecnie filia pw. Wniebowzięcia NMP w Skale Grodzisku.



## 5. Gmina Skała na tle Powiatu Krakowskiego

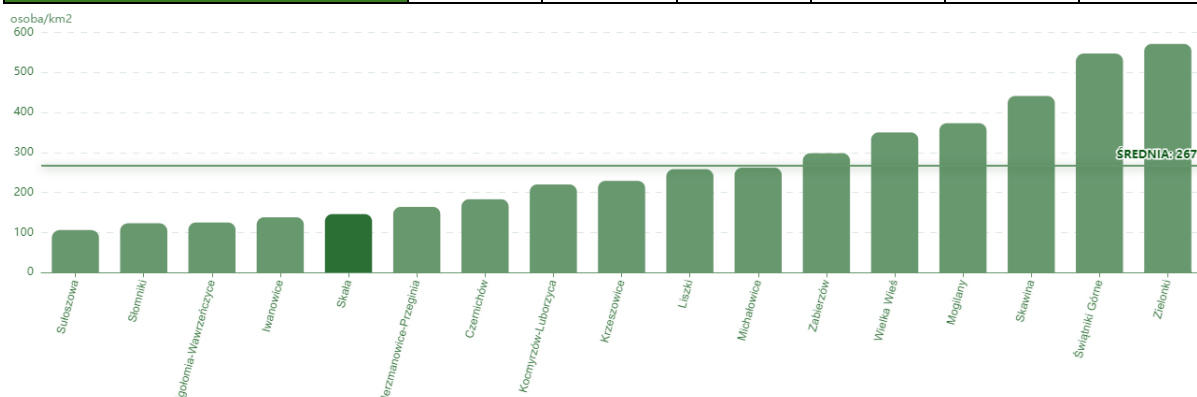
Gmina Skała to jedna z 17 gmin powiatu krakowskiego – ziemskiego. Poniżej zamieszczono podstawowe dane obrazujące sytuację Gminy Skała na tle pozostałych gmin powiatu.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ludność [osoba]	10556	10579	10911	10964	10942	10954



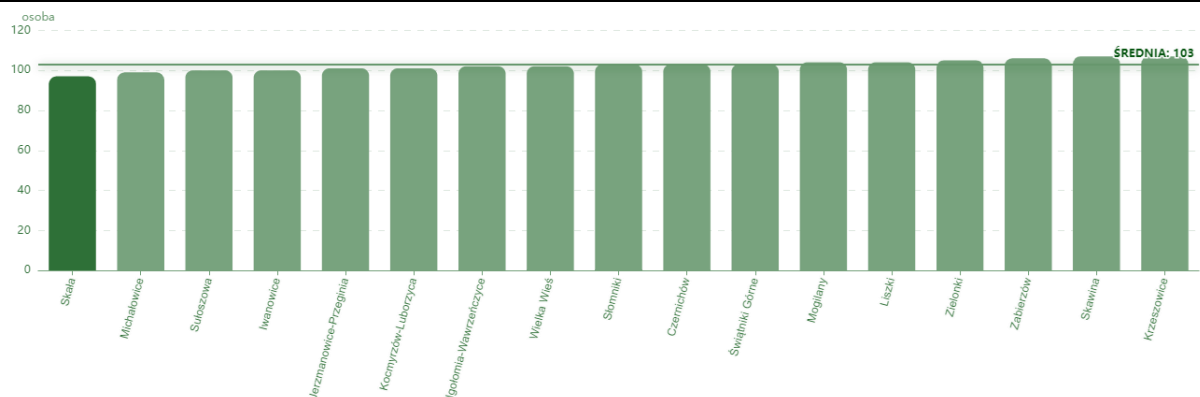
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gęstość zaludnienia [osoba/km <sup>2</sup> ]	141	141	146	147	146	146



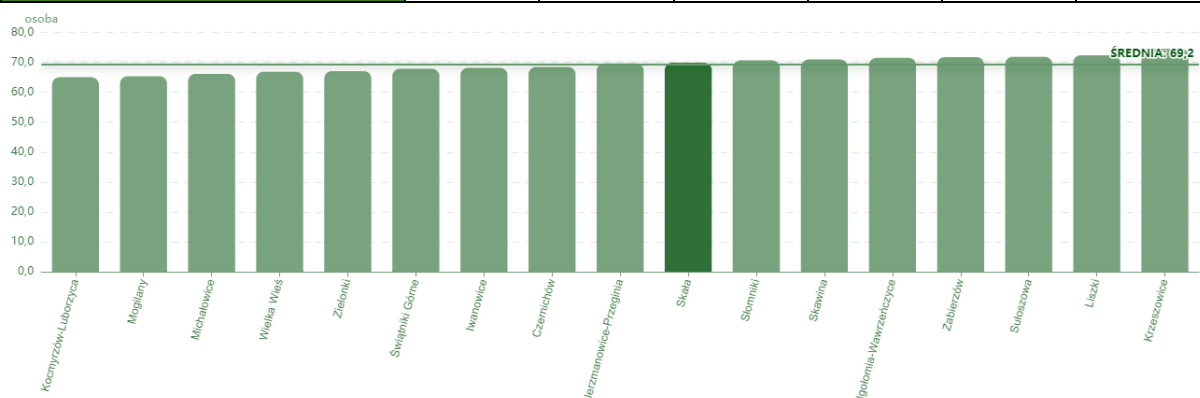
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety na 100 mężczyzn [osoba]	98	98	98	98	97	97



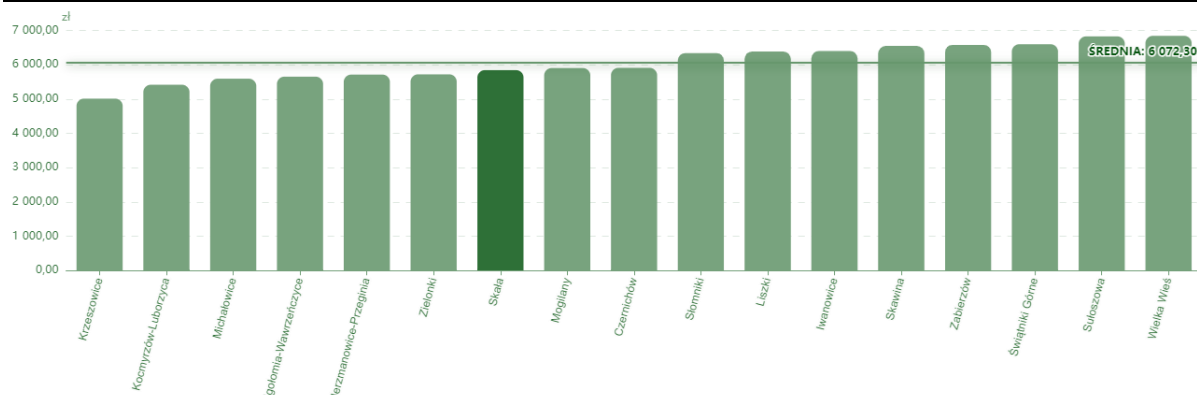
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]	64,1	65,5	67,9	69,4	70	69,8



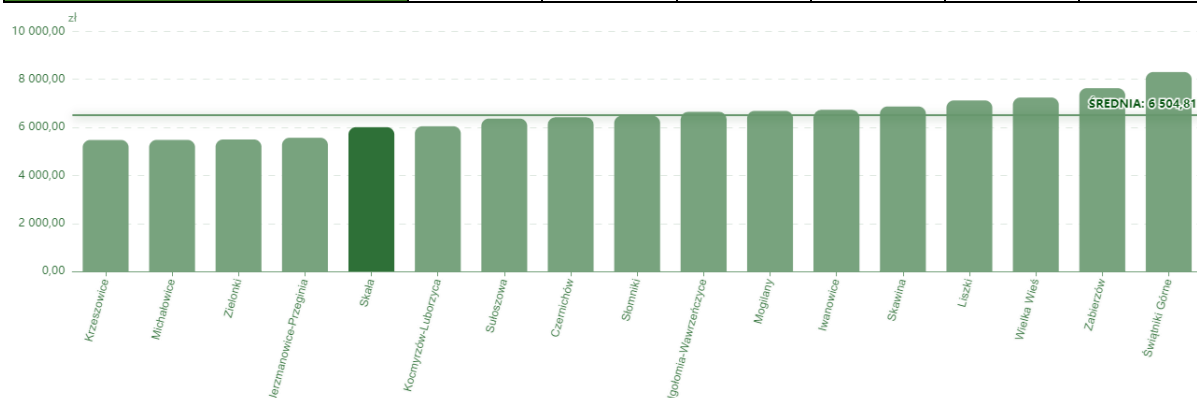
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	4401,69	5133,01	5582,68	6158,69	5872,09	5839,94



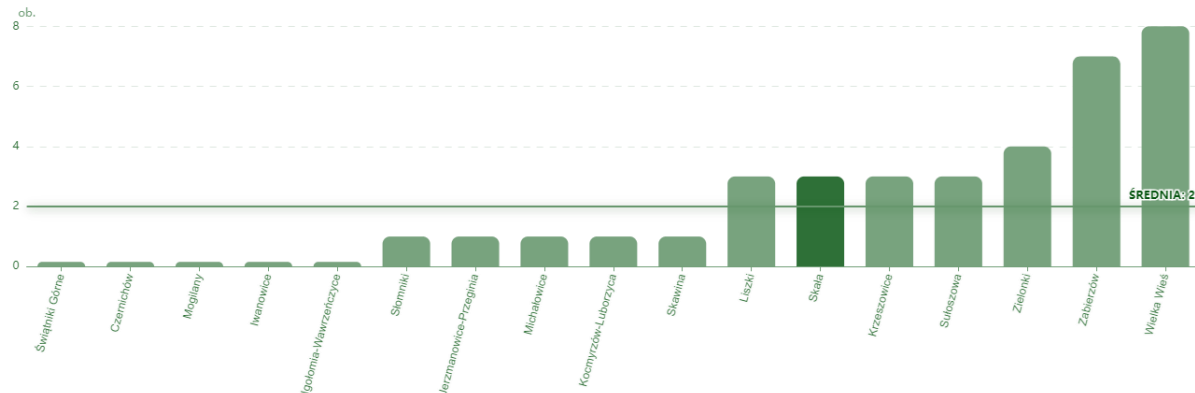
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	4577,23	5202,88	5240,39	5642,78	6783,37	6009,12



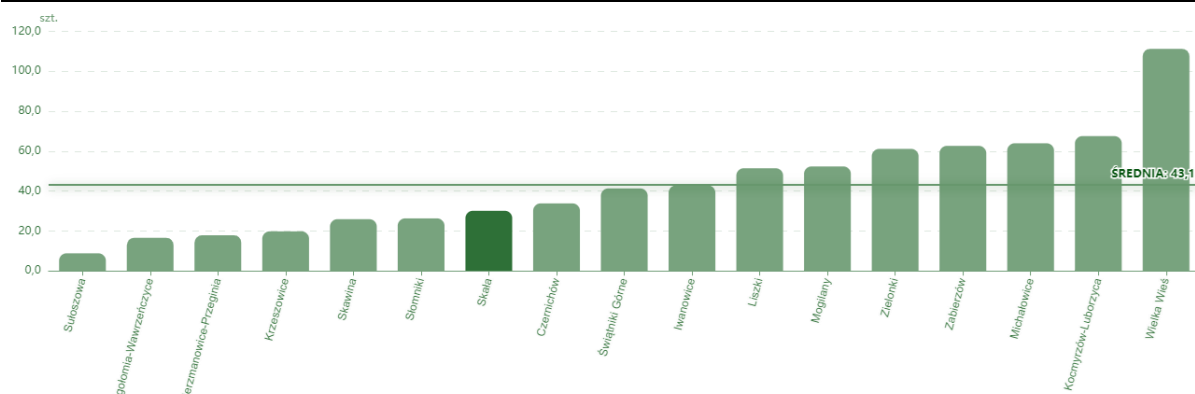
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Turystyczne obiekty noclegowe [ob.]	3	3	3	4	3	3



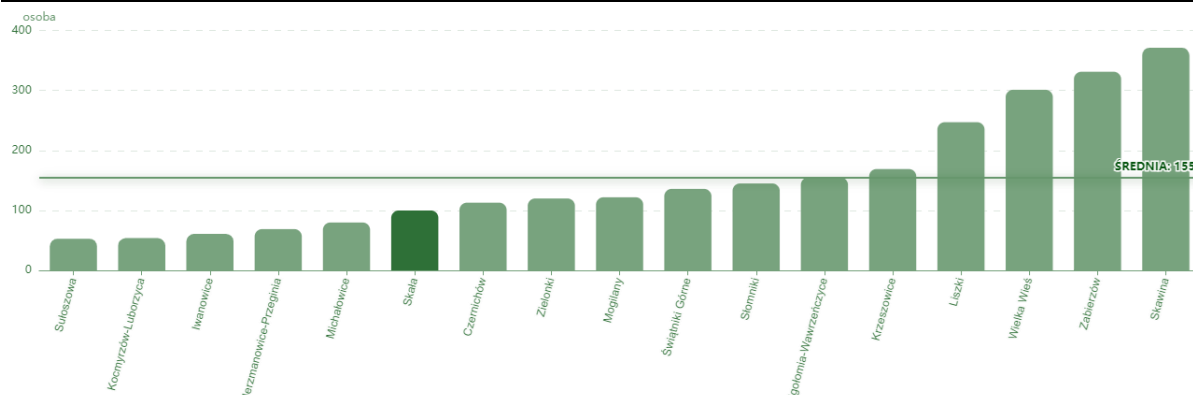
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności [szt.]	39,9	24,6	21,9	42,1	42,9	30,1



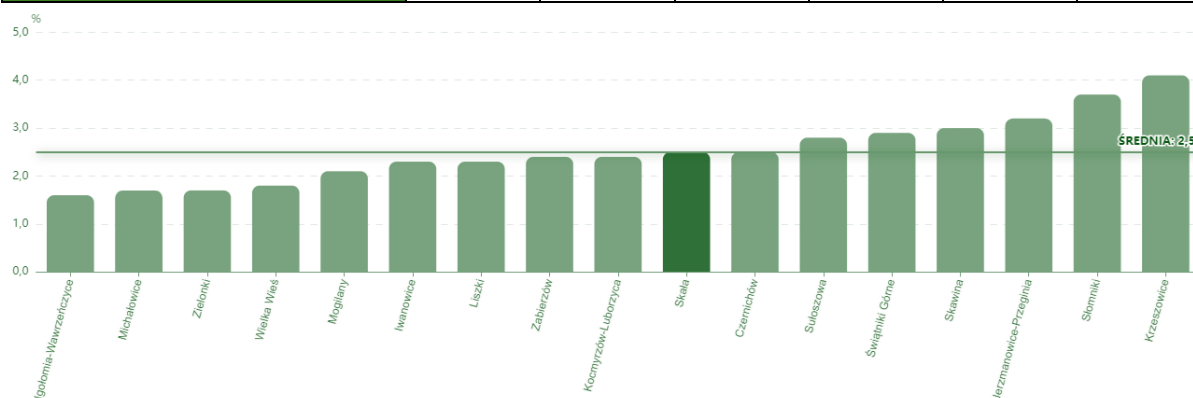
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pracujący na 1000 ludności [osoba]	89	91	91	100	(.)	(.)



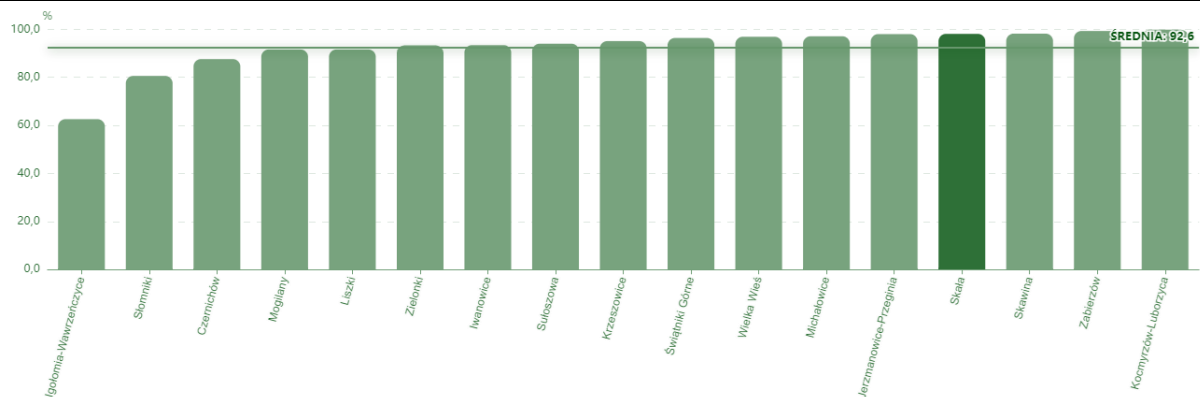
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2,5	2,3	3,7	3,4	2,8	2,5



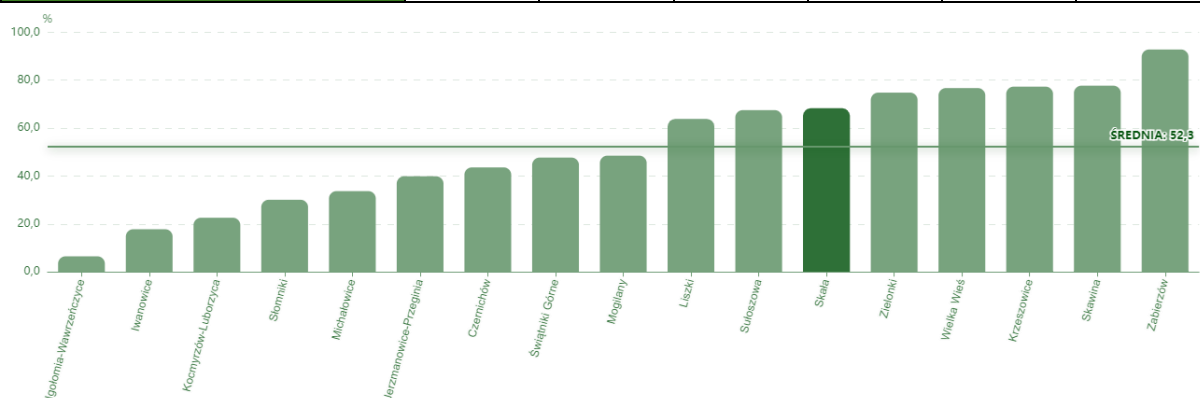
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	98	98,1	98,1	98,1	98,1	98,1

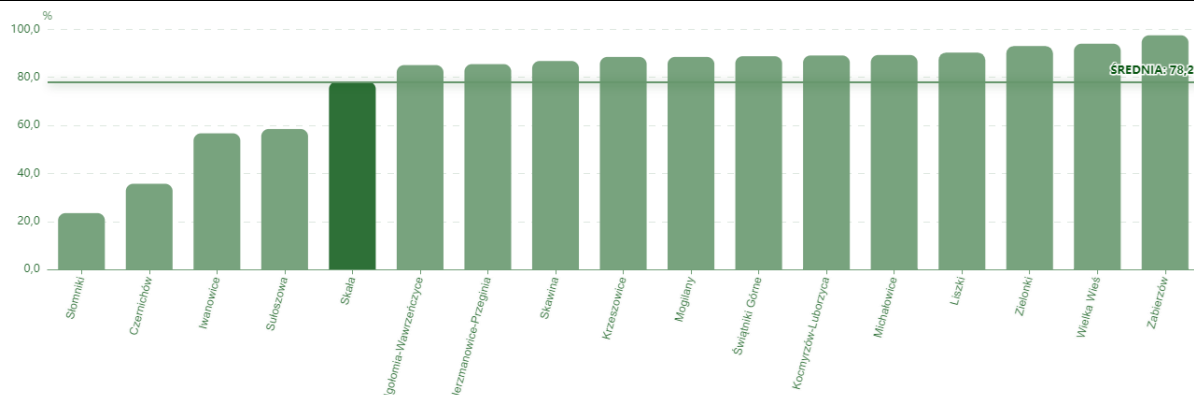


Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	62,1	66,8	67,1	67,6	67,9	68,3

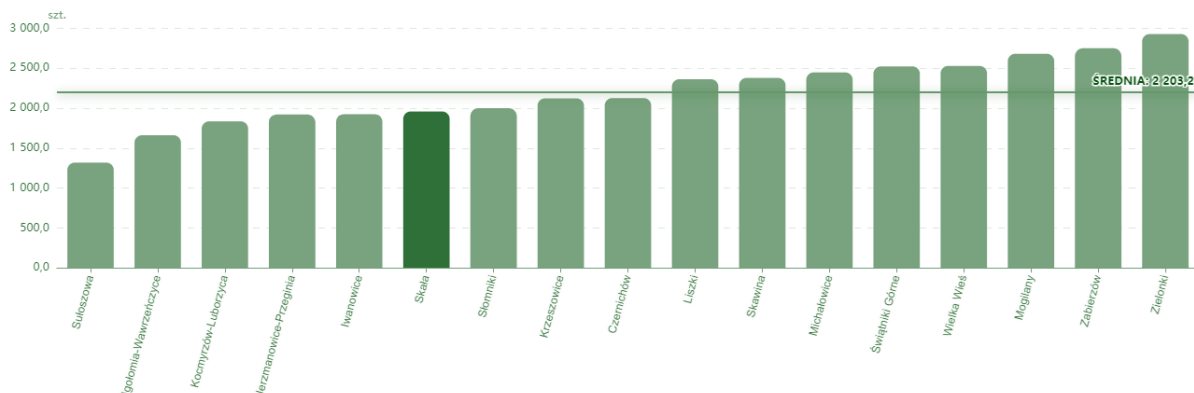


Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]	60,2	61,2	68,9	72,8	75,8	78,2



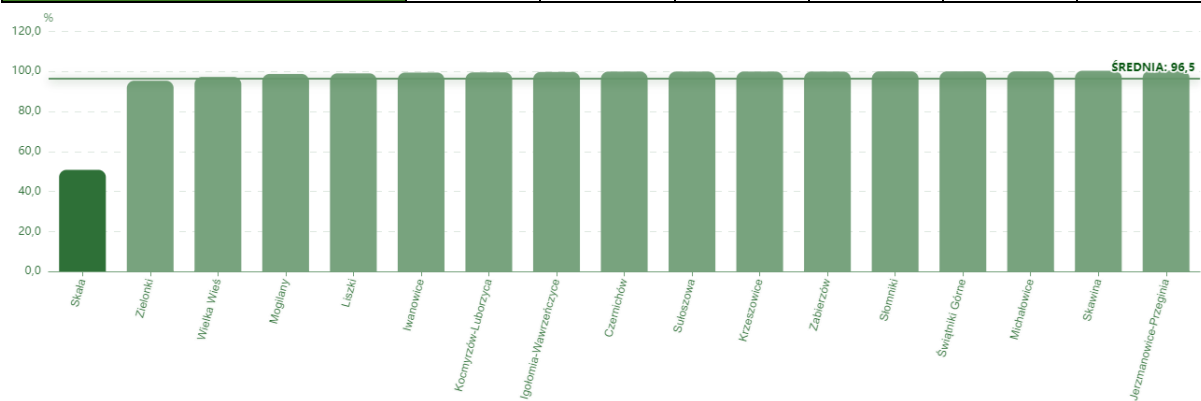
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skąta Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.]	1607,3	1697,7	1714,1	1834,1	1883,2	1957,8



Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS, 2024.

Gmina Skała Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	47,2	47,2	47,2	47,2	50,8	50,8





## 6. Gmina Skała na tle gmin Województwa Małopolskiego

Województwo Małopolskie wraz z GUS i małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego bada kondycję wszystkich gmin w regionie używając zestawu 17 wskaźników społeczno-gospodarczych.

W edycji z 2024 roku (w oparciu o dane statystyczne z 2023 r) Gmina Skała zajęła 72 lokatę na 182 gminy w Województwie Małopolskim, 14 lokatę na 17 gmin w powiecie krakowskim oraz 28 wśród 48 gmin miejsko-wiejskich w Małopolsce.

W poniższej tabeli zamieszczono szczegółowe wskaźniki użyte w rankingu oraz lokaty Gminy Skała w województwie w ramach poszczególnych kryteriów.

### Ranking Gmin Małopolski 2024

Średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	2755,71	wskaźnik
	46	lokata w województwie
Średnioroczne wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021–2023	735,70	wskaźnik
	165	lokata w województwie
Średnioroczny wskaźnik zadłużenia budżetów gmin w latach 2021–2023	19,6	wskaźnik
	99	lokata w województwie
Udział wydatków bieżących gmin na administrację publiczną w wydatkach ogółem w 2023 r.	11,2%	wskaźnik
	154	lokata w województwie
Średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2021-2023	192,22	wskaźnik
	84	lokata w województwie
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2023 r.	196	wskaźnik
	54	lokata w województwie
Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 – średni wynik w %	67,7	wskaźnik
	20	lokata w województwie
Saldo migracji na 1000 ludności w 2023 r.	2,37	wskaźnik
	45	lokata w województwie
Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (z wyłączeniem wydatków majątkowych inwestycyjnych) na 1 mieszkańca w 2023 r.	201,50	wskaźnik
	31	lokata w województwie
Udział środków przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w wydatkach bieżących budżetów gmin w 2023	0,80	wskaźnik
	64	lokata w województwie
Wydatki budżetów gmin na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na 1 mieszkańca w 2023 r.	43,75	wskaźnik
	70	lokata w województwie
Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	68,3	wskaźnik
	46	lokata w województwie
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-1,0	wskaźnik
	91	lokata w województwie
	50,8	wskaźnik

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy w 2023 r.	17	lokata w województwie
Wydatki bieżące budżetów gmin na oświatę, wychowanie i opiekę nad dzieckiem w wieku do lat 3 na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym w 2023 r.	10318,64	wskaźnik
	109	lokata w województwie
Udział nakładów na szkolenia pracowników rad i urzędów gmin w wydatkach bieżących budżetów gmin na administrację publiczną w 2023 r.	0,75	wskaźnik
	32	lokata w województwie
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	3,01	wskaźnik
	119	lokata w województwie

Źródło: Ranking Gmin Małopolski 2024 (Województwo Małopolskie, MISTIA, GUS 2024)

## 7. Obszary o znaczeniu strategicznym

### Obszary Strategicznej Interwencji

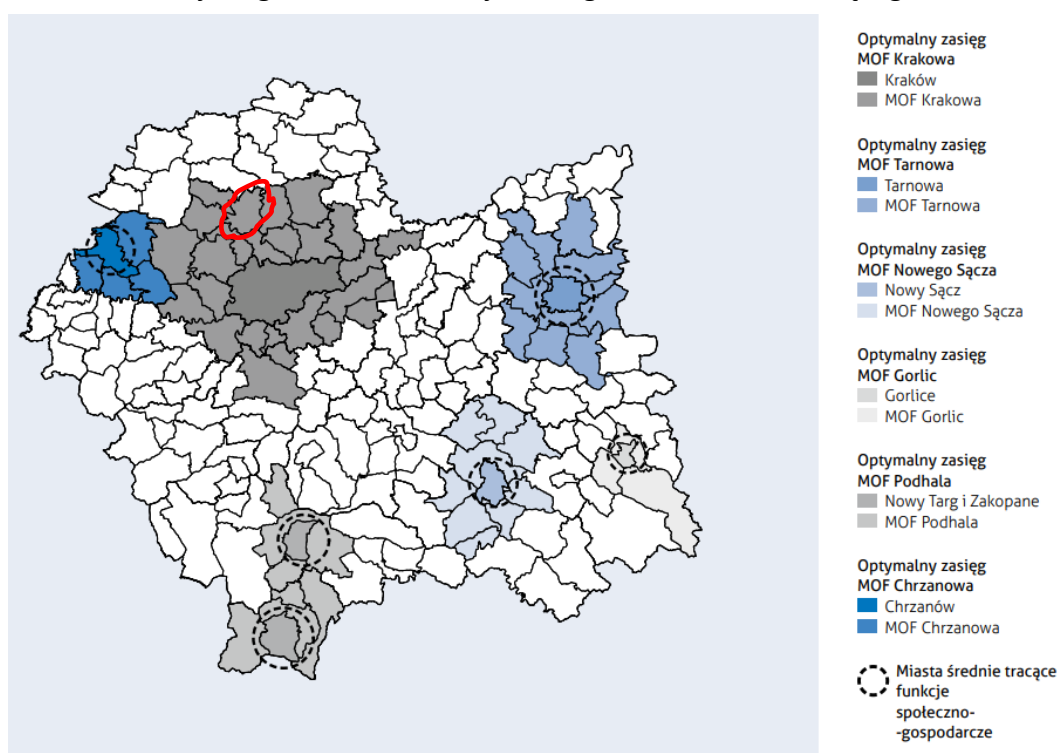
#### OSI krajowe

Obszar Gminy Skała nie znajduje się w obszarach strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych na poziomie krajowym. Skała nie należy do grupy miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, nie jest także obszarem zagrożonym trwałą marginalizacją.

#### OSI regionalne

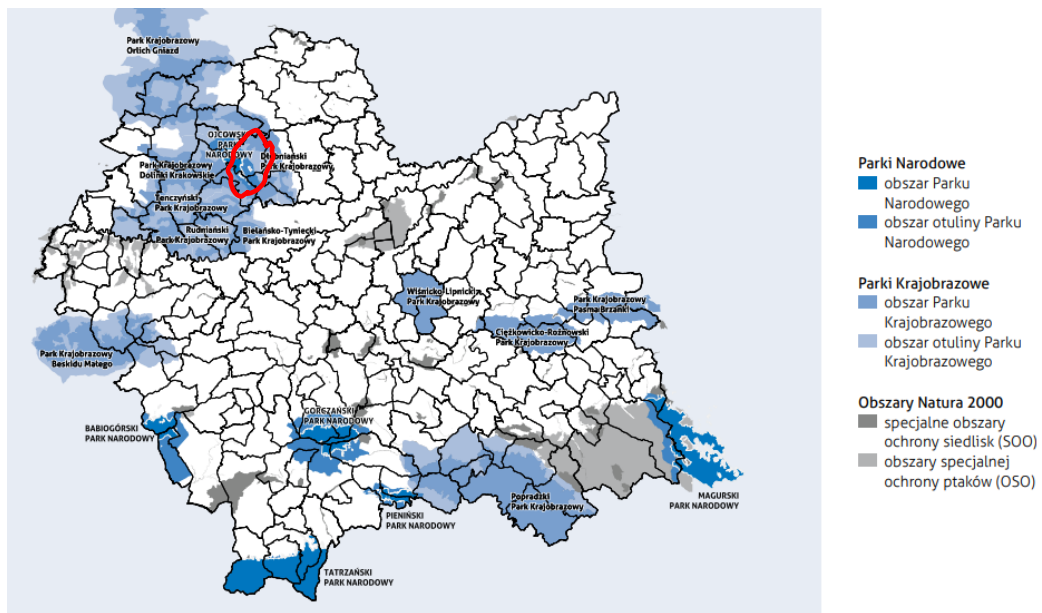
Gmina Skała należy do następujących regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji:

Po pierwsze, do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krakowa stanowiącego OSI.



Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

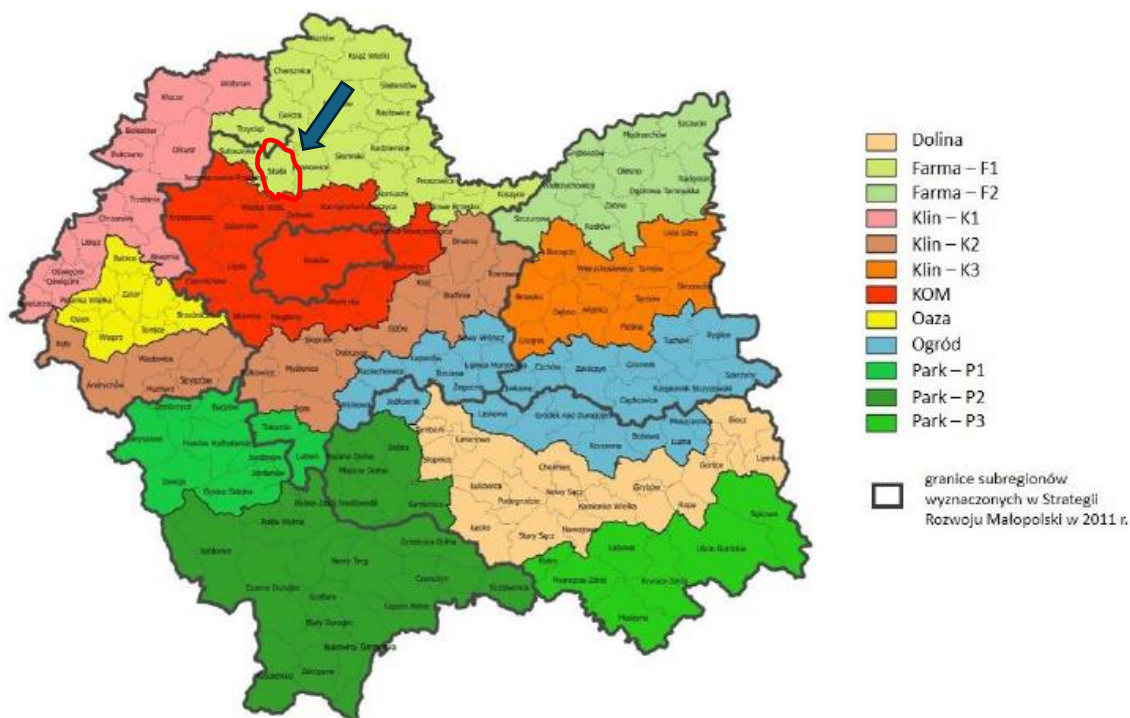
Po drugie, na terenie gminy Skąta znajdują się obszary cenne przyrodniczo (prawnie chronione) stanowiące OSI.



Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

## Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego delimitowano 7 terytoriów biorąc pod uwagę ich specyfikę, Gmina Skała leży na terytorium **FARMA 1**. Terytorium to cechuje się: niską gęstością zaludnienia, regresem w procesach demograficznych, kurczeniem się miast i suburbanizacją, wysokiej jakości glebami oraz rolnictwem dominującym w strukturze zatrudnienia. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego podkreślono, że cechą charakterystyczną obszaru funkcjonalnego Farma jest niższy od średniej wojewódzkiej poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, część gmin charakteryzuje się najniższymi dochodami w województwie, a na dodatek są to gminy małe, co jeszcze bardziej ogranicza ich możliwości inwestycyjne - jest to obszar kumulacji negatywnych procesów społecznych (odpływu ludności, niskiego przyrostu naturalnego i starzenia się społeczeństwa).



Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

W przeciwieństwie do gmin z powiatów miechowskiego i proszowickiego Gmina Skała jedynie w swojej rolniczej części wpisuje się specyfikę obszaru Farma 1. OPN sprawia, że potencjał turystyczny gminy oraz w coraz większym stopniu jej „podmiejski” charakter równoważą przywołane powyżej problemy.

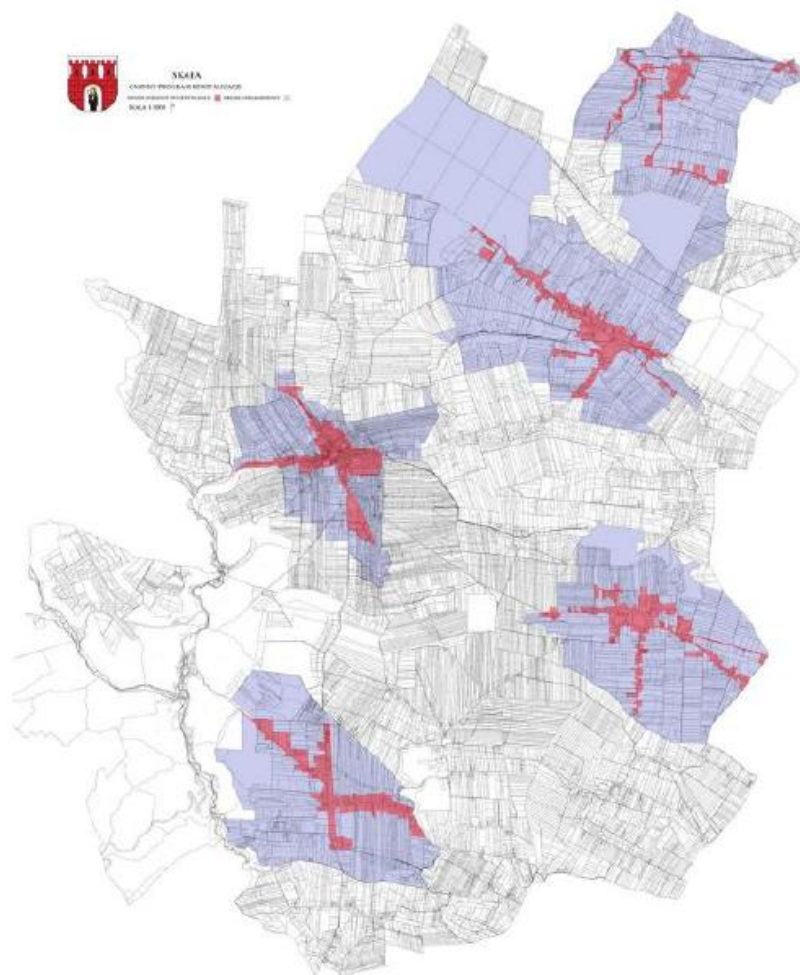
## Obszary rewitalizacji

Gmina Skała, działając na podstawie ustawy z dnia 13 marca 2017 roku o rewitalizacji opracowała i przyjęła Gminny Program Rewitalizacji Gminy Skała na lata 2017 – 2023 (Uchwały nr XXVIII/209/16 Rady Miejskiej w Skale z dnia 29 grudnia 2016 roku). Stanowi on wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej zmierzający do wyprowadzenia wyznaczonych obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego oraz ustala warunki dla zrównoważonego rozwoju gminy.

Zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji oraz Diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy znajduje się pięć podobszarów podlegających rewitalizacji (określonych jako zdegradowane). (1) Podobszar Miasto Skała – centrum, (2) Podobszar Minoga, (3) Podobszar Gołyszyn, (4) Podobszar Rzeplin, (5) Podobszar Smardzowice.

Program rewitalizacji opracowano do roku 2023 jednakże problemy i wyzwania w nim zdefiniowane pozostają w znacznej mierze aktualne.

### Obszary rewitalizacji w Gminie Skała



Źródło: Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023, UMiG Skała (2017).

## 8. Dane porównawcze

W oparciu o dane publikowane przez Monitor Rozwoju Lokalnego dla jednostek samorządu terytorialnego prezentowane są zagregowane wskaźniki obrazujące rozwój poszczególnych z nich, analizie poddano:

- ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Skała (porównanie do gmin o podobnych funkcjach i specyfice),
- syntetyczny wskaźnik rozwoju Gminy Skała (porównanie do wszystkich gmin w kraju).

### Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy

Ogólny wskaźnik rozwoju - stanowi obraz trzech wymiarów funkcjonowania samorządu i jego mieszkańców: wymiaru gospodarczego, wymiaru społecznego i wymiaru środowiskowego. Jest on zobrazowany przez 12 wskaźników rozwojowych oraz 44 wskaźniki cząstkowe.

Gminy są porównywane z podobnymi samorządami. Gmina Skała należy do grupy gmin o symbolu B – obejmującej strefy zewnętrzne miejskich obszarów funkcjonalnych stolic województw – grupa ta składa się z 266 gmin w Polsce, z czego 45 gmin to gminy miejskie (podgrupa B2), 146 gmin to gminy wiejskie (podgrupa B4) oraz 75 gmin to 75 to gminy miejsko-wiejskie (podgrupa B3). Skała należy do Grupy porównawczej B3. W Małopolsce do tej grupy porównawczej należą następujące gminy: Wieliczka, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Krzeszowice, Myślenice i Dobczyce – czyli gminy, w których miasta mają znacząco większy potencjał niż Skała.

Wartości dodatnie wskaźników w tabeli (pierwsza kolumna) oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Skała kształtują się powyżej średniej dla gmin z grupy porównawczej; natomiast wartości ujemne wskaźników oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Skała kształtują się poniżej średniej dla gmin z grupy porównawczej.

W dwóch ostatnich kolumnach podano wartości dla 44 wskaźników cząstkowych dla lat 2016 oraz 2023.



## Wskaźniki rozwojowe gminy Skała 2016 i 2023 rok.

WYMIAR GOSPODARCZY			
Wskaźnik rozwoju 2023	Wskaźniki szczegółowe	2016	2023
<b>1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet</b> <b>wskaźnik -0,18</b>	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	60 067,62	239 625,00
	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	6 490 342,00	9 513 065,00
	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców	6,61	3,99
	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	92,50	115,30
<b>2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej</b> <b>wskaźnik -0,30</b>	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	4 509,18	7 252,41
	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-92,00	-40,00
	Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	1,25	1,09
	Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	13,96	17,01 (2021)*
<b>3. Sytuacja materialna mieszkańców</b> <b>wskaźnik -0,07</b>	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	0	0
	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	552,1	1 028,0
	Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	122 471	292 446
<b>4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)</b> <b>wskaźnik – 0,66</b>	Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)	3 436 794,87	1 933 523,00
	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	15,99	27,19
	Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)	23,7	7,4
	Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)	50,2	66,1

\* Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%) – od 2022 r. nastąpiła zmiana metodologii liczenia wskaźnika: dane dla 2022-74,67%, 2023 – 74,45%.

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związków Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała.

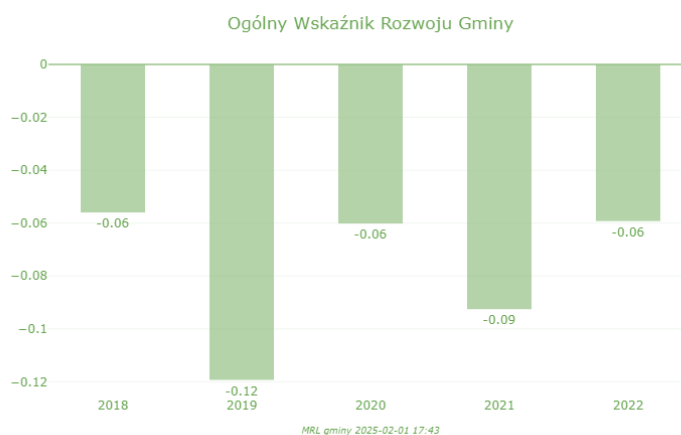


WYMIAR SPOŁECZNY			
Wskaźnik rozwoju 2023	Wskaźniki szczegółowe	2016	2023
<b>5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury</b> <b>wskaźnik -0,36</b>	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	8 044	9 834
	Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	881	1 200
	Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	83	104
	Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	5	6
	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	62	68,3
	Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	31,71	37,72
	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	89,7	77,1
	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	27,77	14,06
	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	102,33	201,39
<b>6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie</b> <b>wskaźnik -0,22</b>	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	62	68,3
	Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (m <sup>2</sup> )	2,15	3,98
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m <sup>2</sup> /os)	30,50	35,70
<b>7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny Gminy</b> <b>wskaźnik 0,53</b>	Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)	32,89	10,35
	Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)	4,37	2,70
	Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	3,30	1,40
<b>8. Poziom bezpieczeństwa</b> <b>wskaźnik 0,39</b>	Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)	15,9	12,3
	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców	7,59	6,17
<b>9. Demografia</b> <b>wskaźnik -0,1</b>	Ludność ogółem	10 519	10 954
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	89,9	107,2
	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób	3,52	-7,21
	Saldo migracji na 1000 osób	3,14	2,37
	Współczynnik dzietności kobiet	1,41	1,22

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Śkała.

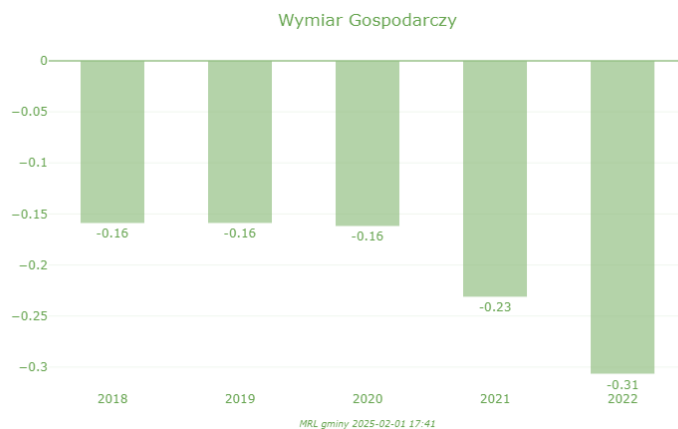
WYMIAR ŚRODOWISKOWY			
Wskaźnik rozwoju 2023	Wskaźniki szczegółowe	2016	2023
<b>10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzna)</b> <b>wskaźnik 0,48</b>	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km <sup>2</sup> powierzchni (dane powiatowe) (km/km <sup>2</sup> )	210,19	186,94
	Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)	61,08	69,58
<b>11. Ład i struktura przestrzenna obszaru</b> <b>wskaźnik -0,17</b>	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	7,42	4,75
	Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	2,00	3,01
<b>12. Lokalne środowisko przyrodnicze</b> <b>wskaźnik - 0,05</b>	Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	100,00	100,00
	Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)	bd	bd
	Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)	43,7	43,8

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała.

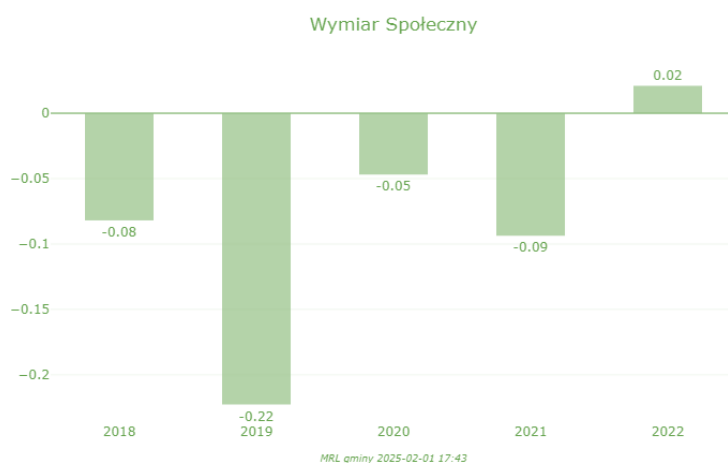


Źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała

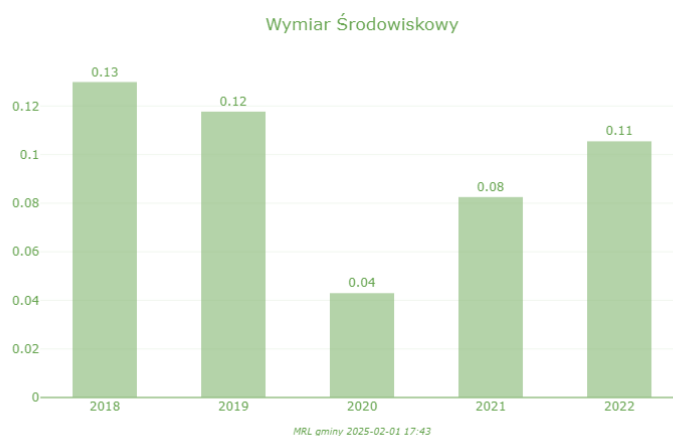
Ogólny wskaźnik rozwoju gminy Skała stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach i wynosił – 0,06, co oznacza, że był nieznacznie niższy od średniej dla grupy porównawczej.



Źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała

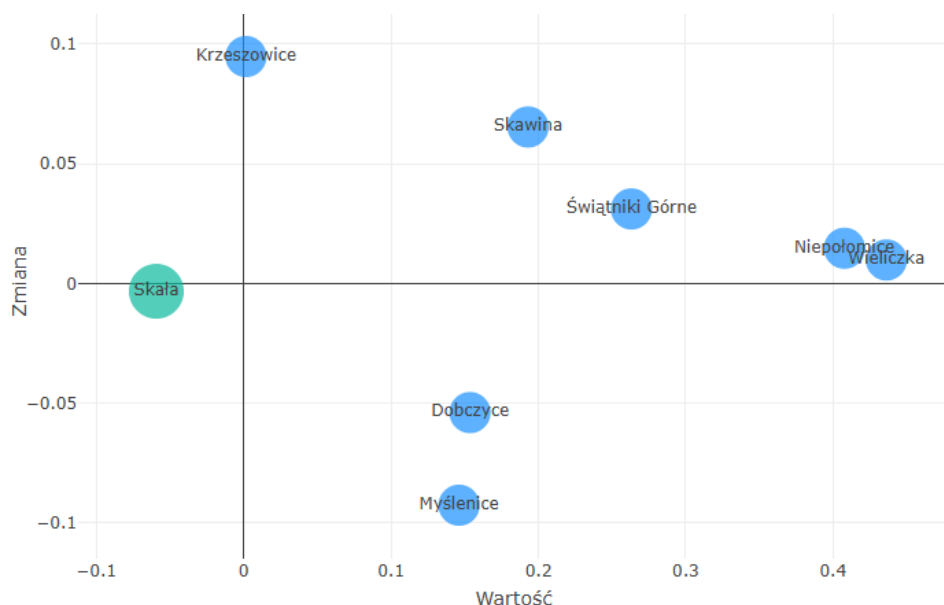


Źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała



Źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała.

## Skąła na tle wybranych gmin z grupy porównawczej



Źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skąła.

Analiza danych dla Gminy Skąła wskazuje na jej niską pozycję na tle grupy porównawczej. O ile w zakresie wartości osiągniętych wskaźników Gmina lokuje się poniżej średniej dla całej grupy porównawczej, to w zakresie dynamiki dokładnie wpisuje się w średnią dla całej grupy porównawczej.

Powodem tych niekorzystnych statystyk jest fakt, że gminy miejsko-wiejskie należące do grupy porównawczej obejmującej strefy zewnętrzne miejskich obszarów funkcjonalnych stolic województw są znacząco większe (powierzchniowo i ludnościowo) od Gminy Skąła. Dla przykładu w Małopolsce do tej grupy należą przedstawione na wykresie gminy: Wieliczka, Niepołomice, Skawina, Świętniki Górne, Krzeszowice, Myślenice i Dobczyce – które w większości należą do grupy najszybciej rozwijających się gmin w regionie.

## Syntetyczny wskaźnik rozwoju gminy Skała

Syntetyczny wskaźnik rozwoju wyliczony został dla gminy Skała w relacji do wszystkich gmin w kraju. Odzwierciedla on kluczowe czynniki rozwoju lokalnego i pozwala śledzić zmianę potencjału rozwoju gminy, składa się z 7 wskaźników bazowych. Wskaźniki od A,B,C,D i E mają charakter stymulujący rozwój, a wskaźniki F i G mają charakter destymulant.

Wartość dodatnia syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Skała kształtują się powyżej średniej dla wszystkich gmin w kraju; wartość ujemna syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Skała kształtują się poniżej średniej dla innych gmin w kraju.

### Wskaźniki bazowe dla Gminy Skała 2016 i 2023 r.

Wskaźnik bazowy	2016	2023
A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	617,01	868,46
B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	5,71	21,88
C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)	268,17	382,86
D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	38,72	68,26
E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%) Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem	15,57	11,45
F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.	3,32	2,54
G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%) Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.	61,51	69,80
<b>Syntetyczny wskaźnik rozwoju</b>	<b>0,59</b>	<b>-0,03</b>

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała

Ad. A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszkańca) - wskaźnik obrazuje poziom dochodów mieszkańców JST, pochodzących ze źródeł opodatkowanych przez PIT (głównie umów o pracę). Wskaźnik ten nie zawsze odnosi się do "zamożność gminy", zwłaszcza w gminach, w których dochody z PIT nie mają istotnego udziału w ogólnych dochodach budżetu (szczególnie w gminach wiejskich i wiejsko-miejskich).

Ad. B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszkańca) - wskaźnik pokazuje udział dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, ma on znaczenie w przypadku w przypadku JST, w których zlokalizowane jest dużo firm, w szczególności tych większych.

Ad. C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszkańca.) wskaźnik obrazuje poziom zasilania budżetów gmin dochodami własnymi (w pełni zależnymi od gminy w odróżnieniu od udziału w PIT i w CIT), w związku z tym pokazuje poziom stabilizacji budżetu lokalnego lepiej niż wskaźnik pokazujący udział dochodów własnych w dochodach ogółem.

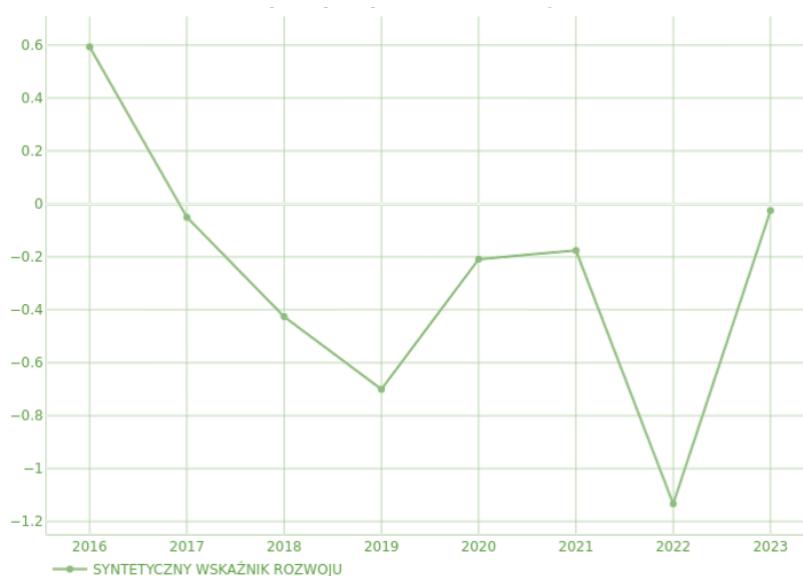
Ad. D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszkańca.) – odnosi się m.in. do opodatkowania umów różnego rodzaju spółek, a także umów cywilnych, związanych ze zmianą prawa własności do nieruchomości lub niektórych rzeczy oraz darowizn i działów spadków, jest wypadkowym wskaźnikiem dwóch aktywności: obrotu majątkiem trwałym oraz dynamiki zmian w sferze spółek kapitałowych. Dla właściwej jego interpretacji należy posiadać wiedzę o ilości i zmianach kapitałowych spółek w gminie. W przypadku, gdy spółki działające w gminie funkcjonują stabilnie bez znaczących zmian, wskaźnik można interpretować jako wskaźnik dynamiki zmian własności składników majątkowych w gminie (głównie nieruchomości).

Ad. E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%) - liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem - wskaźnik obrazuje przyszły potencjał demograficzny i atrakcyjność gminy dla młodych mieszkańców, którzy są w wieku najbardziej rozwojowym pod względem demograficznym, społecznym i gospodarczym.

Ad. F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) - stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.

Ad. G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%) - liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

### Syntetyczny wskaźnik rozwoju gminy Skała 2016 - 2023



źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała.

## 9. Zrealizowane projekty

W latach 2018 – 2024 Samorząd Skały zrealizował następujące projekty inwestycyjne:

Tytuł inwestycji	Rok	Miejsce	Kwota
Remont istniejącej Hali Sportowej w Skałe, w zakresie: wymiana istniejącej posadzki w Hali Sportowej, malowanie i zabezpieczenie ścian wewnątrz Hali Sportowej, remont schodów zewnętrznych, izolacja wraz z wykończeniem podmurówki i ścian fundamentowych, obróbki blacharskie	2018	Skała	699 939
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania: "Przebudowa oczyszczalni ścieków na pompownie ścieków wraz z budową systemu pompowni i sieci grawitacyjno- tłocznej Ojców -Skała"	2018	Ojców	95 400
Kanalizacja sanitarna wraz z przyłączami w miejscowości Cianowice Małe, Niebyła, Świńczów	2019	Ciaanowice Małe, Niebyła, Świńczów	3 256 152
Kanalizacja sanitarna wraz z przyłączami w miejscowości Maszyce	2019	Maszyce	3 126 745
Żłobek samorządowy „BAJKA” w Skałe, ul. Topolowa 16	2019	Skała	2 054 471
Modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Rzeplinie, w gminie Skała poprzez budowę boiska do piłki nożnej, boiska do siatkówki i koszykówki oraz terenu rekreacyjnego wyposażonego w urządzenia typu street-workout	2019	Rzeplin	599 621
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Szczodrkowice	2019	Szczodrkowice	12 865
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Świńczów	2019	Świńczów	10 911
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Stoki, Skała-W	2019	Stoki, Skała-W	7 370
Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Skała	2020	Skała	1 031 287
Remont drogi powiatowej w Barbarce	2020	Barbarka	316 980
Oddanie do użytku boiska w Gołyszynie	2020	Gołyszyn	311 350
Naprawa Nakładek asfaltowych w mieście Skała	2020	Skała	295 263
I etap remontów dróg obejmujący uzupełnianie ubytków remonterami, utwardzenia dróg kamieniem oraz remont lub położenie nowej nakładki asfaltowej	2020	Gmina Skała	248 105
Oddanie do użytku Klubu Senior+ w Barbarce	2020	Barbarka	142 576
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania: „Rozbudowa wodociągu rozdzielczego oraz kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami i pompownią sieciową w miejscowości Ojców”	2020	Ojców	107 379
Droga Gołyszyn - gm. Gołcza	2020	Gołyszyn - Gołcza	96 611
Remont drogi łączącej Stoki i Rzeplin	2020	Stoki - Rzeplin	57 996
Remont drogi łączącej Rzeplin ze Szczodrkowicami	2020	Rzeplin - Szczodrkowice	38 844
Opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy sieci wodociągowej rozdzielczej w Cianowicach ul. Krakowska	2020	Cianowice	24 000
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Stoki, Skała-W	2020	Stoki, Skała-W	19 270

Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Cianowice ul. Odolowa	2020	Cianowice	13 262
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Cianowice ul. Krakowska	2020	Cianowice	8 142
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Sobiesęki	2020	Sobiesęki	6 126
Nowoczesny e-urząd w Gminach Skąła i Sułoszowa	2021	Gmina Skąła i Sułoszowa	5 468 290
Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych (biomasa i paliwa gazowe) na terenie gmin Skąła, Iwanowice, Jerzmanowice-Przebinia, Słomniki i Sułoszowa	2021	Gmina Skąła	4 750 360
Montaż dodatkowych 6 szt. lamp w miejscowości Smardzowice i Cianowice	2021	Smardzowice, Cianowice	2 724 650
wymiana zniszczonych nawierzchni asfaltowych wraz z częściową wymianą podbudowy	2021	Gmina Skąła	1 159 407
Budowa zaplecza szatniowo – socjalnego na boisku sportowym w Smardzowicach	2021	Smardzowice	1 096 767
Projekt "Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę węglowych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Skąła – II etap"	2021	Gmina Skąła	716 926
Zakup w formie leasingu dwóch nowych ciągników	2021	Gmina Skąła	692 155
Modernizacja dróg dojazdowych do pól materiałem kamiennym	2021	Gmina Skąła	450 995
Wykonane i montaż nowy nakładki asfaltowej na końcowym fragmencie ul. Topolowej oraz w całości na ul. Gołębiej w mieście Skąła	2021	Skąła	275 520
Prace remontowo – budowlane w budynku remizy OSP Nowa Wieś	2021	Nowa Wieś	250 000
Remont drogi powiatowej 2133K	2021	Gmina Skąła	240 967
Naprawy dróg gminnych w Sołectwach Rzeplin, Szczodrkowice, Minoga, Smardzowice, Cianowice	2021	Rzeplin, Szczodrkowice, Minoga, Smardzowice, Cianowice	231 667
Modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Szczodrkowicach poprzez budowę piłkochwyłów, wykonanie bezpiecznej nawierzchni oraz montaż elementów małej architektury	2021	Szczodrkowice	202 707
Dostawa i montaż urządzeń UV do dezynfekcji wody pitnej w 7 ujęciach w Gminie Skąła	2021	Gmina Skąła	144 992
Montaż systemu szlabanowego dla parkingu przed budynkiem UMiG Skąła	2021	Skąła	135 396
Naprawa dróg o nawierzchni tłuczniowej	2021	Gmina Skąła	108 610
Budowa wiaty przystankowej – podkonstrukcji dla roślin pnących (pergoli)	2021	Skąła	104 656
Wymiana zbiornika wody pitnej w miejscowości Rzeplin	2021	Rzeplin	89 000
Przebudowa sieci kanalizacji deszczowej na dz. 3123 ,3117, 3122 , 3114 obr. Skąła ul. Postępu w Skale	2021	Skąła	76 613
Rewitalizacja budynku dawnego LO w Skale, ul. Langiewicza 8 – projekt budowlany	2021	Skąła	69 000
Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2021	2021	Gmina Skąła	49 333



Odnowieniu istniejącego oznakowania poziomego, wiat przystankowych wzdłuż dróg wojewódzkich, wraz z montażem koszy na śmieci	2021	Gmina Skąła	45 387
Rozbudowa oświetlenia drogowego w miejscowości Szczodrkowice	2021	Szczodrkowice	44 715
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Maszyce	2021	Maszyce	26 266
Przebudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, wraz z wewnętrznym układem komunikacyjnym na działce nr 194 w miejscowości Barbarka Gmina Skąła	2021	Barbarka	23 881
Małopolskie OSP 2021	2021	Gmina Skąła	22 734
Remont fragmentu drogi prowadzącej na teren Ojcowskiego Parku Narodowego	2021	Gmina Skąła	21 955
Zakup i montaż trzech sztuk lamp solarnych LED oświetlenia ulicznego w miejscowości Rzeplin, gmina Skąła	2021	Rzeplin	20 299
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Przybysławice	2021	Przybysławice	19 291
Rozbudowa oświetlenia drogowego w miejscowości Gołyszyn (działka drogowa nr 399, w kierunku nieruchomości nr 115)	2021	Gołyszyn	18 501
Budowa ogrodzenia od strony zachodniej i północnej terenu rekreacyjnego o łącznej długości 55 mb w miejscowości Cianowice przy ulicy Stawowej	2021	Cianowice	9 327
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Cianowice	2021	Cianowice	6 353
Kanalizacja sanitarna wraz z przyłączami i pompownią sieciową w miejscowości Stoki	2022	Stoki	5 541 435
Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych na paliwa stałe na terenie gmin Skąła, Iwanowice, Jerzmanowice-Przegonia, Słomniki i Sułozowa	2022	Gmina Skąła	1 566 630
Przebudowa boiska sportowego trawiastego na boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową w Minodze przy Szkole Podstawowej	2022	Minoga	1 531 783
Remont drogi gminnej, tzw. „Miotelki”	2022	Gmina Skąła	1 348 222
Rewitalizacja Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale wraz z utworzeniem plenerowego kina letniego	2022	Skąła	963 931
Remont drogi gminnej w m. Zamłynie	2022	Zamłynie	222 919
Wykonanie prac na drogach powiatowych w ramach Inicjatyw Samorządowych (IS)	2022	Gmina Skąła	221 732
Budowa otwartego obiektu rekreacyjnego pn. "Plac zabaw Bajka" w miejscowości Skąła.	2022	Skąła	171 753
Modernizacja obiektu Hali Widowiskowo – Sportowej w Skale poprzez budowę instalacji fotowoltaicznej na dachu Sali gimnastycznej	2022	Skąła	170 219
Wykonanie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Cianowice	2022	Cianowice	166 493
Modernizacja obiektu Hali Widowiskowo – Sportowej w Skale poprzez przystosowanie pomieszczenia Hali sportowej do salki na ćwiczenia	2022	Skąła	99 280

Remont pomieszczenia kotłowni w remizie OSP Skąła.	2022	Skąła	44 300
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Skale ul. Stocka	2022	Skąła	39 000
Budowa sieci wodociągowej	2022	Gmina Skąła	30 609
Montaż 3 sztuk lamp typu LED w miejscowości Skąła Grodzisko	2022	Skąła Grodzisko	22 634
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Sobiesęki	2022	Sobiesęki	21 764
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Rzeplin	2022	Rzeplin	17 536
Projekty sieci kanalizacji sanitarnej w Skale	2022	Skąła	12 915
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Sobiesęki	2022	Sobiesęki	10 845
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Świńczów	2022	Świńczów	10 251
Modernizacja wraz z remontami budynków sześciu szkół podstawowych w Gminie Skąła	2023	Gmina Skąła	3 697 589
Budowa kanalizacji sanitarnej, wód opadowych, wodociągu i obustronnego chodnika z przejściem dla pieszych w pasie drogi gminnej ul. Wolbromska w Skale”	2023	Skąła	2 220 895
Dostarczenie wraz z montażem i uruchomieniem jednej sztuki lamp solarnych LED oświetlenia na terenie miejscowości Rzeplin, gm. Skąła	2023	Rzeplin	1 844 232
Modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych w ramach Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych	2023	Gmina Skąła	728 671
Remont odcinka drogi o długości 1,5 km w miejscowości Szczodrkowice	2023	Szczodrkowice	720 318
Rewitalizacja zabytkowego budynku kościoła parafialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Minodze – pozyskanie dofinansowania, realizacja od 2024 r. do 2026 r.	2023	Minoga	715 000
Odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic i zewnętrznych drzwi i drzwi w budynku plebanii przy kościele parafialnym w Smardzowicach – pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Smardzowice	500 000
Rekonstrukcja i odnowienie zabytkowego muru ogrodzeniowego oraz remont istniejących bram murowanych przy kościele parafialnym p.w. św. Mikołaja w Skale– pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Skąła	500 000
Budowa nowego odcinka chodnika na ul. Poddomie w Skale	2023	Skąła	492 467
wykonanie sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej ul. Zacisze w Skale	2023	Skąła	450 000
Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy kamiennych ołtarzach-głównym i bocznych św. Marii Magdaleny i bł. Salomei z kościoła w Grodzisku. – pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Grodzisko	450 000
Odnowienie elewacji zabytkowego kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja w Skale– pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Skąła	300 000

Budowa obiektu rekreacyjnego w postaci altany wraz z utwardzeniem terenu oraz montażem elementów małej architektury na terenie Poręby Laskowskiej, dz. nr ewid. 52/1 obręb Poręba Laskowska	2023	Poręba Laskowska	292 456
Wykonanie nakładki asfaltowej na drodze dojazdowej do gruntów rolnych w m. Skała –Wieś (dz. nr 3041/2)	2023	Skała - Wieś	274 452
Odnowienie drzwi zewnętrznych w Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej w Smardzowicach wraz z zakupem i montażem instalacji przeciwwłamaniowej– pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Smardzowice	250 000
Montaż tężni solankowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz elementami małej architektury w Gminie Skała na dz. nr 3000/2	2023	Skała	238 968
Opracowanie dokumentacji projektowej sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – ciśnieniowej wraz z przyłączami oraz uzyskaniem ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę w miejscowości Rzeplin i części miejscowości Stoki-Kresy	2023	Rzeplin	210 330
Konserwacja i restauracja prospektu organowego w kościele p.w. Wniebowzięcia NMP w Grodzisku. – pozyskanie dofinansowania, 2024 r. wybór wykonawcy, 2025 r. realizacja.	2023	Ojców	185 000
Opracowanie dokumentacji projektowej sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – ciśnieniowej wraz z przyłączami oraz uzyskaniem ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę w miejscowości Przybystawice	2023	Przybystawice	184 500
Remont 5 pomieszczeń referatu komunalnego wraz z wymianą instalacji elektrycznych i teletechnicznych zlokalizowanych na parterze budynku UMiG Skała	2023	Skała	162 774
Uzupełnienie termomodernizacji budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Sobiesękach	2023	Sobiesęki	147 812
Budowa centrum sportowo rekreacyjnego w miejscowości Gołyszyn w Gminie Skała. Budowa obiektów małej architektury w miejscu publicznym, w tym urządzeń do ćwiczeń fitness i urządzeń zabawowych, ławek bez oparcia, leżaków obrotowych oraz zewnętrznej instalacji oświetleniowej. Działka ewidencyjna nr 104	2023	Gołyszyn	78 810
Wymiana gazowego kotła c.o. wraz z osprzętem oraz podejściami instalacyjnymi w budynku UMiG Skała	2023	Skała	74 524
Budowa sieci wodociągowej w Skale ul. Bohaterów Września-Boczna	2023	Skała	74 346
Wykonanie przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej w Skale	2023	Skała	53 180
Wymiana barier ochronnych przy drodze gminnej w Ojcowie	2023	Ojców	52 967,00
Dostarczenie wraz z montażem i uruchomieniem pięciu sztuk lamp solarnych led oświetlenia ulicznego na terenie Miasta i Gminy Skała	2023	Miasto i Gmina Skała	47 100
Naprawa oświetlenia ulicznego w miejscowości Skała ulica Nullo	2023	Skała	44 882

Poprawa bezpieczeństwa dla pieszych w ciągu dróg wojewódzkich Województwa Małopolskiego	2023	Gmina Skąła	39 500
Wykonanie dokumentacji projektowej zestawu hydroforowego w zakresie podniesienia ciśnienia wody w rejonie ul. Zamkowej w msc. Smardzowice	2023	Smardzowice	36 900
Rozbudowa oświetlenia drogowego w miejscowości Maszyce przysiółek Podgóry	2023	Maszyce	36 006
Rozbudowa oświetlenia drogowego w miejscowości Gołyszyn (Podgaje)	2023	Gołyszyn	30 399
Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Minoga - droga do Barbarki	2023	Minoga	27 176
Dostarczenie wraz z montażem i uruchomieniem czterech sztuk lamp solarnych led oświetlenia na terenie miejscowości Rzeplin, gm. Skąła	2023	Rzeplin	26 933
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Rzeplin	2023	Rzeplin	26 024
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Przybysławice-Łazy	2023	Przybysławice - Łazy	24 900
Opracowanie projektu budowlanego świetlicy wiejskiej w Rzeplin, wraz z uzyskaniem prawomocnej decyzji pozwolenia na budowę	2023	Rzeplin	23 370
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Minoga, Przybysławice	2023	Minoga, Przybysławice	21 136
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Skąła	2023	Skąła	11 302
Utwardzenie placu k/kościółka w Minodze	2024	Minoga	240 118

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Skąła.

## 10. Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Skała przewiduje następujące zadania inwestycyjne:

Lp.	Przedsięwzięcie	Rozpoczęcie	Zakończenie	Wartość w zł
1	Rozwój i modernizacja urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych na terenie Gminy Skała - ochrona środowiska naturalnego oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców	2025	2027	6 053 070
2	Cyberbezpieczny samorząd - Podniesienie poziomu ochrony cybernetycznej w Gminie Skała	2024	2025	743 000
3	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - Wprowadzenie ładu architektonicznego na terenie gminy	2024	2025	500 000
4	Audyt gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy - Poprawa stanu środowiska naturalnego	2024	2025	102 000
5	Stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej przy Centrum Aktywności Społecznej i Gospodarczej Skały - Wysoka jakość przestrzeni publicznych, służących aktywizacji społecznej mieszkańców	2017	2026	1 000 000
6	Centrum Aktywności Społecznej i Gospodarczej Skały – Modernizacja budynku tzw. 'starego Liceum' - Ożywienie gospodarcze terenów rewitalizacji	2017	2027	2 000 000
7	Rozbudowa kanalizacji na wsiach - Poprawa stanu środowiska naturalnego i zaspokajanie potrzeb mieszkańców	2023	2026	1 300 000
8	Rozbudowa szkoły podstawowej w Szczodrkowicach	2024	2026	9 000 000
9	Rewitalizacja Rynku w Skale-projekt budowlano-wykonawczy - Uporządkowanie ładu przestrzennego	2023	2027	270 000
10	Remonty budynków komunalnych oraz użyteczności publicznej w zakresie podnoszenia efektywności energetycznej - poprawa stanu środowiska	2024	2025	3 300 000
11	Modernizacja oświetlenia drogowego na terenie Gminy Skała - Redukcja zużycia energii elektrycznej	2024	2026	1 050 000
12	Odnowienie drzwi zewnętrznych w Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej w Smardzowicach wraz z zakupem instalacji przeciw włamaniowej - Ochrona sakralnych obiektów zabytkowych przed degradacją i niszczeniem	2023	2025	250 000
13	Odnowienie elewacji kościoła parafialnego p.w.Ś w. Mikołaja w Skale - Ochrona sakralnych obiektów zabytkowych przed degradacją i niszczeniem	2023	2025	300 000
14	Odnowienie okien i drzwi w budynku plebanii przy kościele parafialnym w Smardzowicach - Ochrona obiektów zabytkowych przed degradacją i niszczeniem	2023	2025	500 000
15	Rekonstrukcja i odnowienie zabytkowego muru ogrodzeniowego oraz remont istniejących bram przy kościele parafialnym p.w. Św. Mikołaja w Skale - Ochrona sakralnych obiektów zabytkowych przed degradacją i niszczeniem	2023	2025	500 000
16	Rewitalizacja zabytkowego budynku kościoła parafialnego w Minodze - Rewitalizacja zabytkowych obiektów sakralnych	2024	2026	715 000
17	Konserwacja i restauracja prospektu organowego w kościele p.w. Wniebowzięcia NMP w Grodzisku -	2024	2025	185 000

	Rekonstrukcja i ochrona zabytkowych obiektów sakralnych			
18	Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy kamiennych ołtarzach kościoła w Grodzisku - Rekonstrukcja i odnowienie zabytkowych obiektów sakralnych	2024	2025	451 000
19	Modernizacja ul. Olkuskiej w Skale - Zaspokojenie potrzeb mieszkańców , poprawa stanu środowiska	2025	2026	200 000
20	Budowa drogi przeciwpożarowej przy S.P. Minoga – Uporządkowanie przestrzeni publicznej	2024	2025	600 000
21	Budowa skateparku w Skale - projekt -dokumentacja	2024	2025	100 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr X/89/24 Rady Miejskiej w Skale z dnia 19 grudnia 2024r  
w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Skala.

## 11. Podsumowanie

Gmina Skała ze względu na swój miejsko-wiejski charakter i lokalizację, z jednej strony boryka się z wyzwaniami specyficznymi dla obszarów wiejskich (m.in. starzenie się społeczeństwa, brak dużych firm na terenie gminy, specjalizacja produkcji rolniczej). Z drugiej strony lokalizacja gminy w ramach Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego sprawia, że obserwowane są tu zjawiska typowe dla gmin podmiejskich (m.in. zmniejszająca się produkcja rolna, suburbanizacja skutkująca napływem mieszkańców i rozwojem zabudowy mieszkaniowej).

Powyższe uwarunkowania sprawiają, że w zestawieniach porównawczych Gmina Skała prezentuje się jak silny i dynamiczny samorząd na tle gmin wiejskich, natomiast w statystykach odnoszących się do gmin miejsko—wiejskich zwłaszcza tych wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego (np. Skawina, Wieliczka, Niepołomice, Dobczyce, Myślenice, Krzeszowice) Skała plasuje się poniżej wartości średnich.

Najistotniejszym zasobem gminy jest jej potencjał turystyczny – Ojcowski Park Narodowy jako popularny kierunek wycieczek stanowi kluczowy element tego potencjału, który jest uzupełniany poprzez inne atrakcje nie związane z Ojcowem.

### Obszar społeczny

Gmina Skała w bardzo nieznacznym zakresie na tle innych samorządów bardziej oddalonych od metropolii krakowskiej, boryka się z problemami demograficznymi. Liczba mieszkańców wykazuje tendencję wzrostową. Co prawda prognoza demograficzna GUS, w perspektywie do 2060 roku zakłada spadek liczby mieszkańców, jednak ma on charakter nieistotny, co więcej poprawa komunikacji z Krakowem (północna obwodnica) i stosunkowo wysoka atrakcyjność osadnicza może przyczynić się do dalszego wzrostu liczby nowych osiedleń.

Zjawisko to niesie ze sobą istotne ryzyka związane z rozlewaniem się zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, co jest szczególnym wyzwaniem w sąsiedztwie obszarów chronionych (OPN i DPK oraz ich otuliny). Ponadto nowa infrastruktura mieszkaniowa może doprowadzić do ograniczenia dostępności i przepustowości infrastruktury transportowej i sieciowej, czy też powodować zmiany (nie zawsze korzystane) w strukturze społecznej. Konieczna w tym obszarze jest szczególnie rozważna polityka przestrzenna gminy godząca ze sobą rozwój infrastruktury z wartościami społecznymi i środowiskowymi. Zwłaszcza, że to środowisko jest kluczowym zasobem, budującym potencjał turystyczny gminy.

Istotnym problemem pozostaje jednak tempo starzenia się społeczeństwa gminy, co oznacza konieczność zapewnienia dedykowanych usług publicznych dla tej grupy, co już teraz okazuje

się trudne przy wzroście cen tych usług i problemach z dostępem do pracowników, którzy mogą je świadczyć.

Sieć placówek edukacyjnych – szkoły i przedszkola na terenie gminy można uznać za zoptymalizowaną. Koszty prowadzenia działań oświatowych są kluczowym wydatkiem w budżecie gminy i nadal rosną, m.in. ze względu na wysoki udział kosztów osobowych. Prognoza demograficzna wskazuje, że zapotrzebowanie na edukację będzie się na zbliżonym (lub niewiele niższym) poziomie przez najbliższą dekadę. Infrastruktura edukacyjna wymaga działań inwestycyjnych zarówno tych zmniejszających koszty jej eksploatacji (transformacja energetyczna), jak i tych podnoszących jakość świadczenia usług (wyposażenie). Wyzwaniem pozostaje zapewnienie pełniej dostępności do tej infrastruktury osobom z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami.

Poziom nauczania (mierzony wynikami egzaminu ósmoklasisty) przekracza średnie powiatowe i wojewódzkie, nie wykazuje jednoznacznej tendencji wzrostowej.

Oferta kulturalna gminy koncentruje się na dzieciach i młodzieży oraz seniorach. Zmiany w zakresie jej specyfiki są widoczne – tradycyjna działalność Biblioteki traci na znaczeniu, na rzecz działań aktywizacyjnych. Mieszkańcy pozytywnie oceniają imprezy plenerowe, które kreują nie tylko lepsze warunki życia, ale w przypadku Skąty mogą być katalizatorem ruchu turystycznego.

W zakresie sportu, kultury, rekreacji istotną rolę odgrywa sektor organizacji pozarządowych, który z własnej inicjatywy lub w ramach współpracy (i finansowania ze środków publicznych).

## Obszar gospodarczy

Znaczący odsetek obszarów chronionych na terenie gminy sprawia, że możliwości lokowania przedsiębiorstw są znacząco ograniczone zarówno w zakresie dostępności terenów, rozwoju transportu (ograniczenia tonażowe) jak i typów działalności, która może być prowadzona w gminie. Gmina w 2014 roku utworzyła Strefę Aktywności Gospodarczej, która jest obecnie wypełniona, a budowa obwodnicy Skąty znacząco polepszyła możliwości komunikacyjne i transportowe. Wskaźniki przedsiębiorczości dla gminy oscylują wokół średnich powiatowych – czyli stosunkowo wysokich w odniesieniu do całego regionu. Rosnący poziom wynagrodzeń, spadające bezrobocie, wzrastająca liczba firm na terenie gminy obrazują dobrą koniunkturę gospodarczą ostatnich dwóch dekad.

Możliwości pracy zdalnej, są jednym z czynników, który sprawia, że gmina pomimo swojego oddalenia od Krakowa jest miejscem osiedlania się nowych mieszkańców.

Potencjał rolniczy gminy, w zakresie produkcji żywności np. nabiał – OSM Skąta, także w zupełnie nowych obszarach takich jak winiarstwo daje możliwości rozwojowe. Co więcej,



dzięki lepszemu organizacji i promocji miejsc sprzedaży tej żywności (Targ w Skale) może on stanowić część produktu turystycznego.

Ojcowski Park Narodowy stanowi turystyczną wizytówkę gminy. Obszar ten stanowi popularny kierunek jednodniowych wycieczek dzięki swojej atrakcyjności krajobrazowej, przyrodniczej i historycznej. Najpopularniejsze aktywności to: wędrówki piesze, nordic walking, biegi, jazda rekreacyjna i wycieczki na rowerze, wspinaczka skałkowa, eksploracja jaskiń, zwiedzanie obiektów historycznych. Koncentracja ruchu turystycznego w dolinie Prądnika stanowi jedno z wyzwań, z którym mierzy się gmina wspólnie z OPN (ruch samochodowy, parkingi).

Potencjał rolniczy i kulturowy gminy predysponuje do rozbudowy kompleksowego produktu turystycznego (co dzieje się od kilku lat) w oparciu o zasoby dziedzictwa niematerialnego takie jak: lokalna żywność i kulinaria, kultura, imprezy rekreacyjne i sportowe.

UMiG Skala prowadzi zrównoważoną politykę rozwojową, konsekwentnie realizując projekty infrastrukturalne, podnoszące jakość życia w gminie. Wsparcia wymaga także obszar projektów społecznych nakierowanych na budowanie kapitału ludzkiego oraz działania aktywizacyjne i integracyjne.

Niestety struktura dochodów gminy sprawia, że większość działań rozwojowych realizowana jest przy wsparciu środków pomocowych – głównie z Unii Europejskiej oraz Budżetu Państwa. Gmina angażuje się we współpracę z partnerami wewnętrznymi np. z organizacjami pozarządowymi, jak i współpracę instytucjonalną np. Stowarzyszenie Otulina Podkrakowska, LDG Nad Białą Przemszą, Jurajski Klaster Energii.

UMiG Skala rozwija kanały informacyjne w relacjach z mieszkańcami – zarówno te elektroniczne (np. strona internetowa) jak i te tradycyjne (np. regularne spotkania sołectkie, warsztaty rozwojowe, konsultacje).

Jednym z ważniejszych zadań samorządu jest wdrożenie standardów dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

## **Obszar przestrzenny (przeźreź, środowisko i infrastruktura)**

Walory środowiskowe Gminy Skala – w znacznej mierze w formie obszarów prawnie chronionych stanowią przewagę konkurencyjną gminy – w postaci potencjału turystycznego, który dzięki bliskości aglomeracji krakowskiej jest skutecznie wykorzystywany. Rozwój tego potencjału, przy jednoczesnym zapewnieniu dobrych warunków życia mieszkańców spotyka się z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska i wymaga szczególnych działań.

Gmina boryka się z poważnymi wyzwaniami w zakresie rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacyjnego i traktuje to obecnie jako zadanie priorytetowe.

Infrastruktura komunikacyjna jest na zadowalającym poziomie w zakresie sieci dróg i ich jakości. Jednak system transportu zbiorowego jedynie częściowo zależny od gminy wymaga dalszej optymalizacji, tak aby stał się konkurencyjny w stosunku do transportu indywidualnego. Jednocześnie w kontekście taboru komunikacyjnego uwzględniać należy potrzeby osób starszych i osób ze specjalnymi potrzebami.

Gmina rozpoczęła proces budowy sieci ścieżek rowerowych – których funkcje powinny łączyć w sobie rekreację i turystykę, ale także komunikację wewnątrz gminy.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym zwłaszcza pieszym i rowerowym to obszar wymagający kontynuacji dotychczasowych działań.

System gospodarowania odpadami funkcjonuje sprawnie, jednak wdrażanie standardów Gospodarki w Obiegu Zamkniętym (w tym piramidy postępowania z odpadami) będzie on wymagał dalszych inwestycji a także nieprzerwanych działań z zakresu budowania świadomości ekologicznej mieszkańców.

Zasoby wody w gminie są stosunkowo bogate, jednakże widać potrzeby działań w zakresie retencjonowania wody, optymalizacji jej zużycia, eliminacji strat w systemie wodociągowym, przeciwdziałania podtopieniom, eliminacji zagrożenia suszą, czy też rozwoju zielononiebieskiej infrastruktury budującej odporność klimatyczną gminy.

Transformacja energetyczna gminy postępuje od wielu lat zarówno na poziomie indywidualnych mieszkańców (wymiana kotłów, ocieplenia domów, instalacje OZE) jak i budynków użyteczności publicznej – głęboka termomodernizacja, montaż OZE.

## 12. Źródła danych

Bank Danych Lokalnych GUS

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – [www.crfop.gdos.gov.pl/CRFOP](http://www.crfop.gdos.gov.pl/CRFOP)

Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023, UMiG Skała (2017).

Karty Charakterystyki JCWP - [www.apgw.gov.pl](http://www.apgw.gov.pl)

Karty Charakterystyki JCWPd - [www.apgw.gov.pl](http://www.apgw.gov.pl)

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Nad Białą Przemszą” (2024)

Monitor Rozwoju Lokalnego – [www.monitorrozwoju.pl](http://www.monitorrozwoju.pl)

Portal statystyczny – [www.polskawliczbach.pl](http://www.polskawliczbach.pl)

Ranking Gmin Małopolski 2024 - Województwo Małopolskie, MISTIA, GUS, (2024).

Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Skała (2024).

Statystyczne Vademecum Samorządowca

Strategia Rozwoju Otuliny Podkrakowskiej (2023)

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030 (2019)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Skała (2023)

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Skała (2024)